

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

REDOGÖRELSE

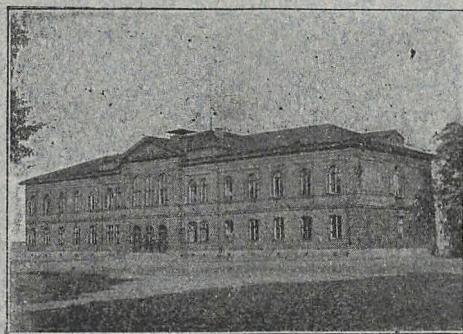
FÖR

HÖGRE ALLMÄNNA LÄROVERKET

I

VÄNERSBORG

LÄSÅRET 1908—1909

REDOGÖRELSE

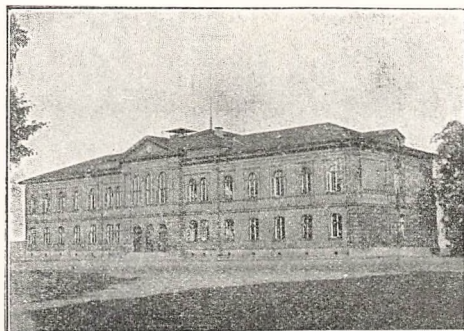
FÖR

HÖGRE ALLMÄNNA LÄROVERKET

I

VÄNERSBORG

LÄSÅRET 1908—1909

VÄNERSBORG
TRYCKERIAKTIEBOLAGET VÄSTGÖTA-DAL.
1909.

A. Undervisningen.

1. Höstterminen började med inträdes- och flyttningsprövningar måndagen den 24 augusti och med upprop av samtliga lärjungar torsdagen den 27 augusti samt avslutades lördagen den 19 december. Undervisningen tog sin början den 28 augusti kl. 8 f. m. och slutade den 17 december kl. 10,35 f. m.

Vårterminen började tisdagen den 12 januari, och dess avslutning är utsatt till fredagen den 11 juni. Upprop ägde rum den 13 januari; undervisningen tog sin början den 14 januari kl. 8 f. m. och är ämnad att fortgå till den 7 juni kl. 2,35 e. m.

Ledighet från undervisningen har lämnats för hela läroverket uuder höstterminen middagstimmarna den 22 september för utfärd till Lilleskog att paradera för H. M:jt Konungen samt hela dagarna den 19 och 20 oktober. Under vårterminen har ledighet lämnats middagstimmarna den 25 januari (skridskolov), hela dagarna den 26 och 27 februari samt middagstimmarna den 1 maj.

För övrigt hava klasserna 4, 5, 6 och 7:2 samt ringarna I, II och III åtnjutit den ledighet, som i läroverksstadgans § 19 mom. 2 är föreskriven, vilken ledighet blivit använd på sätt, där finnes stadgat.

2. Till gemensam morgonbön, som förrättats varannan vecka av lektorn, varannan vecka av adjunkten i kristendom och i närvaro av rektor, hava lärjungarna samlats kl. 7,45 f. m. Den första söndagen varje månad har en förkortad högmässogudstjänst hållits på läroverket. Övriga sön- och helgdagar har en femtedel av läroverkets lärjungar i tur och ordning bevistat högmässogudstjänsten i stadens kyrka. De lärjungar, som beretts till konfirmation, hava undervisats av adjunkten regementspastor Wetterlundh.

Undervisningstimmarna i såväl läro- som övningsämnena hava varit förlagda till kl. 8—10,35 och 12—3,30. Någon undervisning i läroämne har icke förekommit efter kl. 2,35 annat än två timmar (frivillig) franska i sjätte klassen. Den enda undervisning, som förekommit efter middagsmåltiden, har varit (frivillig) instrumentalmusik tisd. och fred. kl. 5,30—7 e. m. samt konfirmationsundervisning.

3. Antalet lärotimmar i veckan för läsämnen under höstterminen 1908.

1	2	3	4	5	6	7	
Avdelningar och linjer	Närvarande lär- jungar under höstterminen	T i m m a r				S u m m a	A n m ä r k n i n g a r
		Skilda	Gemensamma för		Lärf. från av- deln. å olika linjer		
			Lärf. från av- deln. å samma linje	Lärf. från av- deln. å olika linjer			
1	20	24	—	—	24		
2	17	26	—	—	26		
3	27	27	—	—	27		
4	21	28	—	—	28		
5	21	30*)	—	—	30	*) Därav frivillig franska 2 t.	
6	12	30*)	—	—	30	*) Därav frivillig franska 2 t.	
R. I	11	11*)	—	17	28	*) 1 t. eng., 7 t. matem., 1 t. fysik, 2 t. kemi.	
L. I	4	11*)	—	(17)	11	*) 6 tim. latin, 5 t. matem.	
R. II	12	10*)	—	19	29	*) 1 t. eng., 6 t. matem., 1 t. fysik, 2 t. kemi.	
L. II	2	10*)	—	(19)	10	*) 6 t. latin, 4 t. matem.	
R. III	18	14*)	—	17	31	*) 2 t. eng., 6 t. matem., 4 t. fysik, 2 t. kemi.	
L. III	11	14+7*)	—	(17)	21	*) 6 t. latin, 2 t. eng., 4 t. matem., 2 t. fys., samt 7 t. grek	
R. 7:2	14	18	—	11*)	29	*) 2 t. krist., 2 t. mod., 1 t. tyska, 3 t. franska, 1 t. filos. med L. 7:2; 1 t. franska, 1 t. biologi med L. 7:2 B.	
L. 7:2B	7	4*)	15	(11)	19	*) 2 t. eng., 2 t. matem.	
L. 7:2A	2	8*)	(15)	(9)**)	8	*) 6 t. grek., 1 t. tyska, 1 t. friv. eng. **) Se R. 7:2,	
Summa	199	272	15	64	351		

4 a. Läro- och läseböcker.

* Utmärker sådana böcker, som antingen tillhandahållas av läroverket eller, utan att vara direkt påbudna av lärjungarna i allmänhet användas.

Kristendom.

	Klass o. ring		Klass o. ring.
Svenska bibeln	1—7	<i>Hildebrand</i> , Kyrkohistoria	6
Svenska psalmboken	1—6	<i>Lövgren</i> , Kyrkohistoria	I—III, 7:2
Katekesen, Östrands ed.	1—5	<i>Ullman</i> , Religionslära	II, III, 7:2
<i>Norlén och Lundgren</i> , Biblisk historia	1—3, 5	* <i>Söderblom</i> , Främmande religions- urkunder	6, I—III
<i>H. Anderson</i> , Den kristna tros- o. sedeläran	1—3		
<i>Hermer</i> , Israels historia	4		

Modersmålet.

<i>Kabner och Victorin</i> , Rättskrivningslära	1—5	<i>Runeberg</i> , Fänrik Ståls sägner	2, 3
<i>Beckman</i> , Språklära	3—5	<i>Hedda Anderson</i> , Från bokhyllan, V...	3
<i>Rebbe och Fischer</i> , Exempelsamling	2—4	<i>Cederschöld</i> , Svensk läsebok	4
<i>Warburg</i> , Litteraturhistoria	I—III, 7:2	<i>Runeberg</i> , Julkvällen	4
<i>Selma Lagerlöf</i> , Nils Holgerssons resa	1—3	<i>Selma Lagerlöf</i> , Valda berättelser	5, 1
<i>Heidenstam</i> , Svenskarna och deras höv- dingar	3	<i>Tegnér</i> , Fritiofs saga	5
		<i>Snoilsky</i> , Svenska bilder	4, 5

	Klass o. ring
<i>Tidner</i> , Övningar i uppsatsskrivning	6
<i>Lindvall</i> , Svensk läsebok	6
<i>Viktor Rydberg</i> , Vapensmeden	I
<i>Hildebrand</i> , Läsebok i svensk litteratur	I—III, 7:2
<i>Laurin</i> , Dansk och norsk läsning II, III, 7:2	
* <i>Sprinchorn</i> , Handbok i svensk vitterhet I, 7:2	

	Klass o. ring
* <i>Lundell och Noreen</i> , Svensk vitterhet 6, I, 7:2	
* <i>Schüek</i> , Världslitteraturen i urval och översättning	III
* <i>Steffen</i> , Översikt av svenska litteraturen	II, III
* <i>Hernlund</i> , Från mogenhetsprövningarna II, III	

Latin

<i>Tessing</i> , Skolgrammatik	I, II, III
<i>Törnebladh och Lindroth</i> , Grammatik	7:2
<i>Törnebladh</i> , Elementarbok	I
<i>Cesar</i> , De bello gallico, ed. Häggström-Boëthius	II, III
<i>Livius</i> , 21:sta bok, ed. Frigell	7:2
” 23:dje och 24:de böck., ed. Bagge III, 7:2	
<i>Ovidius</i> , ed. Risberg	II, III

<i>Virgilius</i> , Aeneis, ed. Risberg	7:2
<i>Horatius</i> , ed. Wintzell	III, 7:2
<i>Lindroth</i> , Romerska antikviteter	III, 7:2
<i>Bergstedt</i> , Mytologi	III, 7:2
<i>Cavallin</i> , Latinskt lexicon.	
” Latinskt skollexicon.	
<i>Salenius</i> , Latinsk-svensk ordbok.	

Grekiska

<i>Löfstedt-Sillén</i> , Grammatik	III, 7:2
<i>Xenofon</i> , Anabasis, ed. Dalsjö	III, 7:2

<i>Mellén och Lundqvist</i> , Elementarbok	III
<i>Homerus</i> , Odysséen, ed. Faesi-Kaegi	7:2

Tyska

<i>Calwagen-Nordgren</i> , Elementar- och läsebok	1
<i>Calwagen</i> , Elementar- och läsebok	2, 3
<i>Hjorth</i> , Grammatik	1—6, I, II
<i>Löfgren</i> , Grammatik	L. 7:2 A
<i>Rodhe och Kröger</i> , Läsebok	4
<i>Svedelius</i> , Lesebuch	5, 6, I
<i>Rodhe</i> , Talövningar	5, 6, I
<i>Auerbach</i> , Läsebok i tysk handstil	6, I
<i>Rodhe</i> , Översättningsövningar, I	6

<i>Hoffmann, F.</i> , Heute mir, morgen dir	II
<i>Eichendorff</i> , Aus dem Leben eines Taugenichts	III
<i>Budde</i> , Blätter aus meinem Skizzenbuch	7:2
<i>Hoffmann, H.</i> , Auf nie erstiegenem Gipfel	L. 7:2 A
<i>Goodwin</i> , Skriftliga uppgifter för mogenhetsexamen	L. 7:2 A
<i>Hoppe</i> , Tysk-svensk ordbok, skoluppl.	
” Svensk-tysk ” ”	

Engelska.

<i>Hammarberg och Zetterström</i> , Grammatik	4
<i>Mathesius</i> , Skolgrammatik 5, 6, I, II, III, L. 7:2	
<i>Afzelius</i> , Grammatik	R. 7:2
” Elementarbok	6, L. 7:2 A
<i>Elfstrand</i> , Elementarbok med Övningar	4, 5
<i>Calwagen</i> , Översättningsövningar 5, 6, I, II, III, R. 7:2, L. 7:2 B	
<i>Rodhe</i> , Talövningar	5, 6, III, R. 7:2
<i>Stead</i> , Aesop's Fables	} I
” Favourite Stories	
” Stories from "Sandford and Merton"	

<i>Stead</i> , Story of Aladdin	R. I
<i>Marryat</i> , The Children of the New Forest, ed. Tauchnitz	6, II
<i>Massey</i> , In the Struggle og Life	} I, II, III, L. 7:2 B
<i>Falk</i> , Ordlista till Massey	
<i>Chas. Baker</i> , The ABC Guide to London	
<i>Behm</i> , Läsebok med Anmärkningar och Ordlista	III
<i>Conan Doyle</i> , Memoirs of Sherlock Holmes, ed. Neunes	III, R. 7:2, L. 7:2 B

Klass o. ring

Werner, Sange og Recitationer III, R. 7:2, L. 7:2 B
Jerome, Three Men in a Boat, ed. Lindberg R. 7:2
Beasley, Writing for Reading 6, L. 7:2

Klass o. ring

Lindgren, Engelsk-svensk ordbok, skoluppl.
Wenström-Harlock, Svensk-engelsk ordbok, skoluppl.

Franska.

Bödtker och Höst, Lärobok i franska, ed. Malmberg 5
Ploetz, Elementarbok, översättn. och bearb. av Petterson och Schulthess 6, II, III
Hultenberg, Skolgrammatik III
Widholm, Språklära i sammandrag 7:2
Philp, Inledande skrivövningar till franska språket 7:2
Edström, Urval bland översättningsuppgifter till franskan 7:2

Eckmann-Chatrian, L'Ami Fritz, ed. Gullberg III
Gullberg, Ordlista till L'Ami Fritz III
Augé-Petit, Historie de France III, 7:2
Feuillet, Le roman d'un jeune homme pauvre, ed. Edström 7:2
Schulthess, Fransk-svensk ordbok.
 " Svensk-fransk ordbok, skoluppl.
Klint, Fransk-svensk ordbok.
Dahlin, Fransk-svensk ordbok.

Historia.

Grimberg, Sveriges, Norges och Danmarks historia för realskolan 1, 2, 3, 4
Odhner-Westman, Fäderneslandets historia för realskolan 5
Odhner-Hildebrand, Fäderneslandets historia för gymnasiet II
Odhner, Fäderneslandets historia för skolans högre klasser III, 7:2
Höjer, Översikt av Sveriges nyaste historia 6
Pallin-Boëthius, Allmän historia för realskolan 3—6

Pallin-Boëthius, Nyare tidens hist. II, III, 7:2
Montelius och Hildebrand, Kulturhistorisk översikt av forntidens och medeltidens svenska historia I
Boëthius, Kulturhistorisk översikt av forntidens och medeltidens allmänna historia I
Hildebrand, Stats- och samhällskunskap 7:2
Rydfors, Historisk läsebok 1, 2
Estlander, Allm. hist. i berättelser 3—5
 **Ekmark*, Läsebok till svenska historien 3—5
 **Ekmark*, Läsebok till allm. historien II, III, 7:2

Geografi.

Carlson, Skolgeografi, förra kursen 1—7:2
Carlson och Fagerlund, Skolgeografi, andra kursen 6, I, II

**Fehr*, Geografisk läsebok.

Filosofisk propedeutik.

Sjöberg och Klångberg, Logik III, 7:2

Carlson och Steffen, Psykologi III, 7:2

Matematik.

Möller, Larsson och Lundahl, Lärobok i räkning för realskolan 1—6
Möller, Algebra I—7:2
Asperén, Geometri 4—7:2
Hagström, Proportionslärans tillämpning på plangeometrien I—7:2
Tham, Planimetri I—7:2
Eurenius, Trigouometri R. II, R. III, R. 7:2, L. 7:2 B

Ericsson, Trigouometri L. III
Josephson, Rymdgeometri R. III, R. 7:2
Falk, Analytisk geometri R. III, R. 7:2
 Logaritmtabeller av *Lindman* och *Meibius* R. II, III, 7:2
 **Hellgren*, Metoder för lösn. av geom. probl. R. III
 *Problemsamlingar.

Biologi.

	Klass o. ring	Klass o. ring
<i>Boas-Hajj</i> , Lärobok i djurrikets naturalhistoria	1—3, 7:2	<i>Lindman</i> , Botanikens första grunder 2—4
<i>Lyttkens</i> , Läran om djuren	4, 5	<i>Areschoug</i> , Läran om växterna 5
<i>Fischer</i> , Människokroppen och dess vård	6	<i>Bohlin</i> , Växternas livsföreteelser 6
<i>Almquist</i> , Lärobok i zoologi	II, III	<i>Forssell-Skärman</i> , Lärobok i botanik I—III, 7:2
		<i>Krok och Almquist</i> , Svensk flora, I 3—5

Fysik.

<i>Almquist och Otterborg</i> , Lärobok i naturkunnighet, II	4—6	<i>Sohlberg</i> , Astronomi 6, I
<i>Moll</i> , Lärobok i fysik . . R. I—R. 7:2, L. II		<i>Sundberg</i> , Mekanik R. 7:2
<i>Moll</i> , Lärobok i fysik, förkortad upplaga	L. I, L. III, L. 7:2	*Problemsamlingar i fysik . . . R. III, R. 7:2

Kemi och geologi.

<i>Almquist och Otterborg</i> , Lärobok i naturkunnighet (elektricitet, kemi)	5	<i>Hennig</i> , Lärobok i geologi för realskolan 5
<i>Johansson</i> , Lärobok i kemi för realskolan	6	<i>Törnebohm</i> , Grunddragen av Sveriges geologi R. 7:2
<i>Kempe</i> , Lärob. i organisk kemi R. I—R. III, R. 7:2		

4 b. Lärokurser.

Första klassen.

- Kristendom**, 3 t. Biblisk historia (1 t.): gamla testamentet. Den kristna tros- och sedeläran (1 t.): sid. 1—58. Bibelläsning (1 t.) i anslutning till bibliska historien och den kristna tros- och sedeläran samt dessutom 1:sta Mosebok. Valda psalmverser. — *Wetterlundh*.
- Modersmålet**, 5 t. Läsning av Selma Lagerlöf: Nils Holgerssons resa, I; reproduktionsövningar, i regeln muntliga, några skriftliga; berättande av sagor och uppläsning av smärre skaldestycken; övningar att urskilja den enkla satsens huvuddelar, bestämning och huvudord, de viktigaste ordklasserna; rättstavningsövningar. — *Wendblad*.
- Tyska**, 6 t. Första avdelningen i elementarboken med därtill hörande tillämpningsövningar; uttalsövningar; substantivens och adjektivens vanligaste böjningsformer, personliga, förenade possessiva, interrogativa och de vanligaste demonstrativa pronomen, indikativ av de temporala hjälpverben samt av de svaga verben i aktiv; talövningar och andra tillämpningsövningar i anslutning till den behandlade texten samt bilder och föremål i klassrummet. — *Berner*.
- Historia**, 2 t. Berättelser ur Nordens guda- och hjältesaga samt äldre historia med stöd av den antagna läseboken; fäderneslandets historia under forntiden och medeltiden intill år 1319. — *Wetterlundh*.
- Geografi**, 2 t. Världsdelar och världshav efter globen jämte korta upplysningar om jordens form och rörelse; övningar att förstå och använda kartan; Sveriges geografi utförligare, Norges geografi och översikt av den Skandinaviska halvöns; Osteuropas geografi påbörjad. — *Wendblad*.
- Matematik**, 4 t. Aritmetik: de fyra räknesätten med hela tal, någon övning i räkning med decimalbråk; tillämpningsuppgifter. Huvudräkning. — h. t. *Setterberg*, v. t. *Petersen*.

Biologi, 2 t. Det allmännaste av läran om människokroppen; undersökning av några växter; exkursioner. — *Wendblad*h.

Andra klassen.

Kristendom, 3 t. Biblisk historia (1 t.): nya testamentet, berättelserna 1—45. Den kristna tros- och sedeläran (1 t.): sid. 61—120. Bibelläsning (1 t.) i anslutning till bibliska historien och den kristna tros- och sedeläran och dessutom Marci evangelium. En översikt av kyrkoåret samt en kort framställning av svenska kyrkans gudstjänstordning. Valda psalmverser. — *Wetterlund*h.

Modersmålet, 5 t. Läsning och förklaring av Nils Holgerssons resa, II; muntliga och skriftliga reproduktionsövningar; framsägning av inlärd stycken i bunden form; fortsatt behandling av ordklasser, satsdelar och satser; rättstavnings- och interpunktionsövningar. — *Wetterlund*h.

Tyska, 6 t. Andra avdelningen i elementar- och läseboken; repetition av substantivens och adjektivens böjning, pronomen och verbens böjning; prepositioner. Muntliga och skriftliga tillämpningsövningar jämte övning i särskiljande av ordklasser och satsdelar; talövningar. — *Jonsson*.

Historia, 3 t. Fäderneslandets historia 1319—1611 jämte huvuddragen av Norges och Danmarks historia under samma tid; berättelser ur Greklands och Roms saga och historia. — *Jonsson*.

Geografi, 2 t. Mellaneuropa; läsning av geografiska skildringar, huvudsakligen efter läseboken. — *Wendblad*h.

Matematik, 5 t. Läran om decimalbråk avslutad och repeterad; de fyra räknesätten i allmänna bråk; huvudräkning. — *Mannfelt*.

Biologi, 2 t. Zoologi: kortfattad översikt av däggdjuren. Botanik: blomväxternas yttre organ; exkursioner. — *Wendblad*h.

Tredje klassen.

Kristendom, 3 t. Biblisk historia (1 t.): nya testamentet, berättelserna 46—68. Den kristna tros- och sedeläran (1 t.): sid. 123—155. Bibelläsning (1 t.): Apostlagärningarna jämte kap. 1—7 av Mathei evangelium. I sammanhang med bibliska historien och bibelläsningen en kort framställning av Palestinas geografi och det israelitiska folkets seder och bruk. Valda psalmverser. — *Wetterlund*h.

Modersmålet, 6 t. Läsning av Nils Holgerssons resa, andra bandet, samt Svenskarne och deras hövdingar; Fänrik Ståls sägner; reproduktionsövningar, smärre uppsatser, utarbetade på lärarummet; framsägning av inlärd dikter; form-, sats- och interpunktionslära i förening med satsanalys; rättstavnings- och interpunktionsövningar. — *Persson*.

Tyska, 6 t. Tredje avdelningen i elementar- och läseboken; formläran genomgången, av syntaxen behövliga delar i anslutning till den lästa texten; muntliga och skriftliga tillämpningsövningar; talövningar. — *Persson*.

Historia, 3 t. Fäderneslandets historia 1611—1718; allmän historia: forntiden efter läroboken samt Estlanders läsebok. — *Persson*.

Geografi, 2 t. Sydeuropa samt Brittiska öarne efter läro- och läseboken; översikt av Europa. — *Persson*.

Matematik, 5 t. Aritmetik: läran om bråk avslutad; tillämpningsuppgifter; enkel reguladetri och lättare procent- och ränteproblem. Huvudräkning. Geometri: förberedande mätningar och konstruktionsövningar. — h. t. *Setterberg*, v. t. *Petersen*.

Biologi, 2 t. Zoologi: fåglar och kallblodiga ryggradsdjur. Botanik: de högre växternas yttre organ, undersökning av levande växter jämte växtbestämning efter flora, exkursioner, växtinsamling. — *Persson*.

Fjärde klassen.

Kristendom, 2 t. Israels historia, meddelad i sammanhang med en översikt av gamla testamentets skrifter och under läsning av valda delar av desamma, företrädesvis Samuels- och Konungaböckerna. Översiktlig framställning av den kristna tros- och sedelärens grundtankar i anslutning till första huvudstycket samt första och andra trosartikeln i Luthers lilla katekes och den antagna katekesutvecklingen. Valda psalmverser. En kort framställning av svenska kyrkans gudstjänstordning samt en översikt av kyrkoåret. Korta underrättelser ur den allmänna religionshistorien i sammanhang med Israels historia. — *Haller*.

Modersmålet, 4 t. Läsning av valda stycken ur nyare svensk litteratur samt av Snoilskys Svenska bilder; välläsningens viktigaste grunder sammanfattade och inskräpta; övningar i muntligt återgivande av det lästa; framsägning av inlärdas stycken i bunden form; befästande och fullständigande av det i form- och satsläran genomgångna; rättstavnings- och interpunktionsövningar. Var tredje vecka efter lärarens anvisning med avseende på behandlingen en lättare uppsats. — *Ewerth*.

Ämnen för uppsatserna:

1. Ett farligt äventyr. — 2. Kolumbus och vildarne. — 3. Bonden och hans gris. — 4. Kajsar Josef II och adelsmännen. — 5. Den redlige skattmästaren. — 6. Narren och borgarne i Magdeburg. — 7. Kungen och fiskaren. — 8. Vapenbröderna. — 9. Dykaren. — 10.—11.

Tyska, 4 t. Styckena 1—35 i läseboken; formläran delvis repeterad, av syntaxen huvudsakligen kasusläran och infinitivläran genomgångna; muntliga och skriftliga tillämpningsövningar jämte talövningar. Var tredje vecka en skriftlig reproduktionsövning eller en översättning till tyska, utförd på lärorummet. — *Ewerth*.

Engelska, 5 t. Styckena 1—34 i elementarboken; grammatik: det viktigaste av formläran; talövningar och andra tillämpningsövningar. — *Mannfelt*.

Historia, 3 t. Fäderneslandets historia 1718—1809 jämte huvuddragen av de skandinaviska grannländernas historia under samma tid. Allmänna historien: medeltiden och tiden 1500—1648. — *Wendblad*.

Geografi, 2 t. Asiens och Afrikas fysiska och politiska geografi. — *Jonsson*.

Matematik, 5 t. Aritmetik och algebra: enkla sifferekvationer av första graden med en obekant; aritmetiska uppgifter, delvis lösta med ekvationsmetoden; förklaring av de algebraiska reduktioner, som därvid behöfts. Geometri: läran om räta linjer, vinklar, trianglar och parallelogrammer; läran om cirklar påbörjad; lätta övningar. — h. t. *Setterberg*, v. t. *Petersen*.

Biologi, 1 t. Zoologi: de ryggradslösa djuren. Botanik: växtundersökning och växtbestämning, exkursioner, insamling av 40 växter. — *Sjögren*.

Fysik, 2 t. De viktigaste fysiska egenskaperna hos kroppar i olika aggregationstillstånd; hävstången, lutande planet, blocket; det allmännaste om värmets. — *Stenberg*.

Femte klassen.

Kristendom, 2 t. Framställning av Jesu liv och verksamhet, meddelad i sammanhang med en översikt av nya testamentets skrifter och under läsning av valda delar av desamma, företrädesvis Lukas' evangelium. Översiktlig framställning av den kristna tros- och

- sedelärens grundtankar i anslutning till tredje trosartikeln samt de tre sista huvudstyckena i Luthers lilla katekes och den antagna katekesutvecklingen. Valda psalmverser. — *Haller*.
- Modersmålet**, 3 t. Läsning av Tegnér's Fritiofs saga, Snoilskys Svenska bilder samt valda berättelser av Selma Lagerlöf; referat samt framsägning av stycken i bunden form. Översikt av form- och satsläran. Rättstavnings- och interpunktionsprov. Elva skriftliga uppsatser, därav 8 på läroverket. — *Jonsson*.
- Ämnen för uppsatserna:
1 (på läroverket). Ett lyckönskingsbrev. — 2. Skol-lovet den 22 sept. 1908. — 3 (på läroverket). En farlig roddtur. — 4 (på läroverket) a) Tuileriernas fall. b) Fritiofs strid med Atle (efter Tegnér). — 5. Mina förhoppningar på julen. — 6 (på läroverket). a) Fritiofs frestelse (efter Tegnér). b) Vättern. c) En biografföreställning, skildrad i brevform. — 7 (på läroverket). a) Råven. b) Selvas. c) En gymnastiklektion — 8 (på läroverket) a) Redogörelse för innehållet av Snoilskys dikt Djurholm. b) Balders död. c) Eldsvådan i tändsticksfabriken. — 9 — 10. — 11.
- Tyska**, 4 t. Läseboken, styckena 1 — 35, 39 — 47. Grammatik: formläran repeterad samt det viktigaste av syntaxen genomgången. Talövningar över den lästa texten, så ock med ledning av planscher och Rodhes talövningar st. 1 — 6. Muntliga reproduktionsövningar. Var tredje vecka en skriftlig översättning till tyska eller en skriftlig reproduktionsövning. — *Jonsson*.
- Engelska**, 5 t. Styckena 49 — 80, 82, 83, 85 — 88 i elementarboken; grammatik: formläran avslutad och repeterad, av syntaxen särskilt artiklarna, substantivet, adjektivet och pronomen; talövningar, delvis med användande av Rodhes övningsbok, och andra tillämpningsövningar. — *Mannfelt*.
- Franska** (valfritt), 2 t. Omkring 40 sidor i Bödtker-Hösts lärobok jämte motsvarande grammatik; talövningar och andra tillämpningsövningar. — *Mannfelt*.
- Historia**, 3 t. Fäderneslandets historia från år 1809 till närvarande tid jämte lämpliga delar av de skandinaviska grannländernas historia under samma tid; kortfattad repetition av svenska forntidens och medeltidens historia. Allmänna historien från 1648 till närvarande tid. — *Blomgren*.
- Geografi**, 2 t. Australiens och Amerikas geografi. — *Blomgren*.
- Matematik**, 4 t. Aritmetik och algebra: enklare ekvationer av första graden med en obekant; aritmetiska uppgifter, i regel lösta med ekvationsmetoden; hithörande algebraiska reduktioner. Geometri: läran om cirkeln, trianglars och parallelogrammers ytor, cirkelns omkrets och yta; lätta geometriska övningssatser och planimetriska beräkningar. — h. t. *Setterberg*, v. t. *Petersen*.
- Biologi**, 2 t. Zoologi: repetition. Botanik: några viktigare fanerogama växtfamiljer, kulturväxter, typer för kryptogamernas huvudgrupper, exkursioner; insamling av 60 växter. — *Sjögren*.
- Fysik**, 1 t. De viktigaste magnetiska och elektriska fenomenen. — *Stenberg*.
- Kemi**, 2 t. De viktigaste företeelserna tillhörande den oorganiska kemien efter Almquist och Otterborgs lärobok (Försök, 1:a kursen, och valda delar av Försök, andra kursen); geologi efter Hennigs lärobok. — *Sjögren*.

Sjätte klassen.

- Kristendom**, 2 t. Bibelläsning: valda delar av Apostlagärningarna. Kyrkohistoria: de viktigaste delarne av läroboken genomgångna med huvudvikten lagd på den äldsta kyrkans historia och reformationstiden. Valda psalmverser. Några av de viktigare religioner, med vilka kristendomen trätt i beröring. — *Haller*.

Modersmålet, 3 t. Läsning av svenska litteraturprov, huvudsakligen från senaste århundradet, ur »Svensk vitterhet» av Lundell och Noreen, samt »Svensk läsebok för realskolans 6:te klass» av F. W. Lindvall. Referat och deklamationsövningar samt föredrag; dispositionsövningar; övningar att uppsätta enklare skrivelser av praktisk art i anslutning till »Övningar i uppsatsskrivning vid praktiska skolor» av A. Tidner. Nio uppsatser, därav 6 på läroverket. — *Wetterlundh.*

Ämnen för uppsatserna:

1. a) Beskrivning av något av Göta lands landskap. b) Hösten. c) Brev med anhållan om plats. — 2. a) Slaget vid Lützen 1632. b) Om våra militärövningar. c) Redogörelse för innehållet av någon dikt. — 3 (i hemmet). Syftet med den nutida skytterörelsen i vårt land. — 4 a) Representationsformen 1865–66. b) Om den materiella utvecklingen i vårt land under Oscar II:s regering. c) Växtlivet i det tempererade bältet. d) Framför brasan en stormig vinterdag. — 5 (i hemmet). Översättning från tyskan. — 6. a) Luthers första uppträdande som reformator. b) Om våra domstolar och deras sammansättning. c) Plantageodling. d) En berättelse efter någon av våra nyare författare. e) Vinternöjen. — 7 a) Calvin och hans reformation. b) Napoleons tåg till Ryssland 1812. c) Travtävlingen i Vänersborg 1909. — 8. a) Klosterväsendets uppkomst och betydelse. b) Nordamerikanska inbördeskriget. c) Beskrivning av en by eller gård på landet. — 9 (i hemmet). Översättning från tyskan.

Tyska, 3 t. Läsning av styckena 63–90 i läseboken. Grammatik: det viktigaste av formläran och syntaxen repeterat i förening med muntliga och skriftliga tillämpningsövningar. Nio skriftliga översättningar till tyska, därav 6 utförda på läroverket. Skriftliga reproduktionsövningar på lärorummet; talövningar; dechiffriering och översättning av Auerbach. — *Wetterlundh.*

Engelska, 4 t. Text: Afzelii elementarbok avslutad; The Children of The New Forest, omkring 100 sidor, kursivt; Beasley, Writing for Reading, omkring 20 sidor; Rodhes talövningar st. 16–20. Grammatiken fullständigt genomgången. Varannan vecka en skriftlig reproduktionsövning eller översättning till engelska. — *Persson.*

Franska (valfritt), 2 t. Ploetz' elementarbok, lekt. 41–90, de franska styckena, samt st. 1–11 i »läseboken»; grammatik: det viktigaste av formläran; talövningar och andra tillämpningsövningar. — *Mannfelt.*

Historia, 4 t. Huvuddragen av Sveriges nuvarande statsförfattning samt av dess centrala och kommunala förvaltning. Fäderneslandets historia: repetition av nyare tiden med särskild vikt lagd på tiden efter 1809. Allmänna historien: repetition av nyare tiden med särskild vikt lagd på tiden efter 1815. — *Wendbladh.*

Geografi, 2 t. Sammanfattande översikt av den allmänna geografin; i anslutning därtill de viktigare kulturländernas, företrädesvis Sveriges, geografi översiktligt behandlad med särskilt framhållande av befolknings- och samhällsförhållanden, näringsliv, samfärdsel och kolonialväsen. — *Wendbladh.*

Matematik, 5 t. Algebra och aritmetik: uppgifter av praktisk betydelse, växlar, obligationer, ränta på ränta; ekvationer av första graden med en eller flera obekanta; begreppen irrationellt tal och kvadratroter. Kurs i dubbelt bokhålleri. Geometri: repetition av föregående kurs, likformig avbildning, geometriska övningssatser samt planimetriska och stereometriska beräkningar. — *Stenberg.*

Biologi, 2 t. Människokroppen med hälsolära samt rusdryckernas och tobakens natur och verkningar; växternas levnadsförhållanden, livsföreteelser och inre byggnad. — *Sjögren.*

Fysik, 2 t. Repetition av föregående kurser, de enklaste ljud- och ljusfenomenen, energibegreppet; det allmännaste om solsystemet och himlakropparne i övrigt. — *Stenberg.*

Kemi, 1 t. Organiska föreningar; torrdestillation och förbränning; tillämpad kemi. — *Sjögren.*

Första ringen.

Realgymnasiet (R. I).

- Kristendom**, 2 t. Bibelläsning: valda delar av Apostlagärningarna samt Paulus' brev till filipperna. Kyrkohistoria: gamla tiden och medeltiden. Allmän religionshistoria. — *Haller*.
- Modersmålet**, 3 t. Litteraturläsning: Viktor Rydbergs Vapensmeden, stycken av Strindberg, Heidenstam, Selma Lagerlöf, Fröding, Karlfeldt; isländska sagor och eddasånger i översättning, samt valda stycken av medeltidens svenska litteratur i anslutning till litteraturhistorien. Deklamation, föredrag och dispositionsövningar. Elva uppsatser, därav 6 på läroverket. — *Wendbladh*.
- Ämnen för uppsatserna:
 1 (på läroverket). a) Jordens bildningshistoria. b) Tor hämtar kitteln från jätten Hymer (efter Hymeskvida.) c) En regndag. — 2 (på läroverket). a) Beskriv en jökellandskap och dess verksamhet! b) Vilka förändringar af jordytan åstadkommer rinnande vatten? c) Fenicierna. d) Vad jag ser från skogshyddan. — 3. Ett besök i Vänersborgs museum. — 4 (på läroverket). a) Vilka omständigheter inverka på en orts temperaturförhållanden? b) Vilka äro de förnämsta tilldragelser, som beteckna övergången från forntiden till medeltiden? c) En färd på någon del av Göta kanal. d) Beskriv ett landställe eller en lantegendom! e) Jag berättar något för en kamrat, som jag ej sett på länge. — 5. Översättning från tyskan. — 6 (på läroverket). a) Feodalstatens uppkomst och organisation. b) Klosterväsendets betydelse för den materiella och andliga odlingen. c) Redogör för ett flodlopp! d) Hur bildas ett deltaland? e) Hur jag önskar att vintern skall vara. — 7. Magister Lars. (efter V. Rydberg). 8 (på läroverket). a) Skildring ur en medeltida riddares liv. b) Naturfolkens näringsliv. c) Årtväxterna. d) Dexippos (efter V. Rydberg). e) En resande berättar om något äventyr, som han upplevat. — 9. a) Vilka omständigheter bidraga till att göra ett land till en industri- och handelsstat? b) Hur kunna vi veta något om livet i Norden under den förhistoriska tiden? — 10. — 11.
- Tyska**, 2 t. Läsning av styckena 48 - 78 i läseboken; grammatik: §§ 40 - 49, 89 - 94; talövningar med ledning av texten samt av Rodhes talövningar; dechiffriering och översättning av Auerbach. Elva skriftliga översättningar till tyska och reproduktionsövningar, därav 7 utarbetade på läroverket. — *Ewerth*.
- Engelska**, 2 t. tillsammans med L. I. Läsning: Massey, In the struggle og life, sid. 1 - 38; läsning ex tempore av valda stycken ur Aesop's fables, Favourite stories from English history, Stories from »Sandford and Merton», ed. Stead. Grammatik: verbets syntax och ordföljden. Talövningar och andra tillämpningsövningar. — R. I dessutom 1 t.: kursivläsning ur Story of Aladdin, ed. Stead; översättningsövningar ur Calwage; genomgång av under läsåret skrivna 9 översättningar och 2 reproduktioner. — *Mannfelt*.
- Historia**, 3 t. Kulturhistorisk översikt av forntidens och medeltidens allmänna och svenska historia. — *Blomgren*.
- Geografi**, 2 t. Sammanfattande översikt av den allmänna geografin; Rysslands, Tyska rikets, Storbritannien och Irlands samt Frankrikes geografi med särskilt framhållande av befolknings- och samhällsförhållanden, näringsliv, samfärdsmedel och kolonialväsen. — *Blomgren*.
- Matematik**, 1 t. Algebra: Sammanfattning och utvidgning av föregående kurs; utdragning av kvadratrötter, räkning med kvadratrötter; ekvationer av såväl första som andra graden med en eller flera obekanta jämte problem, algebraiska och planimetriska. Geometri: föregående kurs repeterad; teorem och konstruktioner rörande transversaler och trianglars likformighet; övningsuppsatser. Elva skriftliga uppsatser, därav 6 på läroverket. — *Stenberg*.
- Biologi**, 1 t. De större och viktigare familjerna bland fanerogamerna. — *Sjögren*.
- Fysik**, 3 t. Vätskors, gasers och fasta kroppars mekanik; det allmännaste om solsystemet och himlakropparna i övrigt, med stöd av läroboken och Sohlbergs himmelsglob med vätskehorisont. — *Lindskog*.
- Kemi**, 2 t. Av metalloiderna till fosfor. — *Sjögren*.

Latingymnasiet (L I).

- Kristendom**, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Haller*.
- Modersmålet**, 3 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Wendbladh*.
- Latin**, 6 t. Läsning: Törnebladhs elementarbok, styckena 1–28 jämte repetition härav; Cæsar, De bello gallico kap. I–XXIX jämte repetition; extemporalier. Grammatik: formläran, kasusläran, akkus. m. inf., abl. absol. och gerundivum. — *Ewerth*.
- Tyska**, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Ewerth*.
- Engelska**, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet utom den särskilda timmen där. — *Mannfelt*.
- Historia**, 3 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Blomgren*.
- Geografi**, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Blomgren*.
- Matematik**, 5 t. Algebra: ekvationer av första graden med en och flera obekanta jämte problem; utdragning av kvadratrötter, räkning med dylika påbörjad. Geometri: repetition av den föregående kursen, läran om transversaler och trianglars likformighet; övningssatser. Elva skriftliga uppsatser, varav 9 på läroverket. — h. t. *Setterberg*, v. t. *Petersen*.
- Biologi**, 1 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Sjögren*.
- Fysik**, 2 t. Gemensamt med R. I. Samma kurs som R. I, men med mindre tillämpningar i form av räkneuppgifter. — *Lindskog*.

Andra ringen.

Realgymnasiet (R. II).

- Kristendom**, 2 t. Bibelläsning: valda delar av Jesaja och Paulus' första brev till korintierna. Kyrkohistoria: nya tiden till § 83, repetition av § 55–59. Religionslära: kap. 1–6. Allmän religionshistoria. — *Haller*.
- Modersmålet**, 3 t. Läsning av valda stycken ur svenska litteraturen från nyare tidens början till 1763 i anslutning till litteraturhistorien; nödiga upplysningar om versläran samt om diktarterna; valda stycken ur dansk och norsk litteratur; föredrag, deklamation och dispositionsövningar. Elva uppsatser, därav 6 på läroverket. — *Berner*.
- Ämnen för uppsatserna:
- 1 (på läroverket). a) Portugisernas upptäckter och erövringar vid nya tidens början. b) Olaus Petri. c) Gräsen. d) En gymnastiklektion. e) En regndag. — 2 (på läroverket). a) Luthers ungdom och första uppträdande som reformator. b) Krigen mellan kejsar Karl V och Frans I. c) Om kolet. d) Vid Lilleskog den 22 sept. 1908. — 3. Höstlovet och dess betydelse. — 4 (på läroverket). a) Klosterväsendet under medeltiden. b) Westfaliska freden. c) En promenad i söndags förmiddag. d) På föreläsning. e) Öxnered, tio minuter. — 5. Våra folkvisor. — 6 (på läroverket). a) Modées komedi Fru Rangsjuk. b) Sicilien. c) Sjömanslivets lockande och avskräckande sidor. — 7. Förberedelserna till travtävlingarna i Vänersborg den 31 jan. 1909. — 8 (på läroverket). a) Sverige och Lübeck under Gustaf Vasas tid. b) Sveriges höjdförhållanden. c) Huru jag föreställer mig Jeppe på Bjerget d) Skridskosporten i Vänersborg. — 9. Dalsland. — 10–11.
- Tyska**, 2 t. Grammatiken repeterad. Läsning av Hoffman, F., Heute mir, morgen dir, delvis extempore. Fraseologi och talövningar i anslutning till den lästa texten. Referat. Elva reproduktionsövningar och stilar, därav 8 utarbetade på läroverket. — *Berner*.
- Engelska**, 2 t. tillsammans med L. II. Läsning: Massey, In the struggle og life, sid. 39–83; läsning ex tempore av Marryat, The children of the New Forest (omkr. 30 sidor); Grammatik: artiklarnas, substantivets, adjektivets, pronominas och verbets syntax; talövningar och andra tillämpningsövningar. — R. II dessutom 1 t.: kursivläsning ur

- Marryat, *The children of the New Forest*; översättningsövningar ur *Calwagen*; genomgång av under läsåret skrivna 9 översättningar och 2 reproduktioner. — *Mannfelt*.
- Franska**, 4 t. Av *Ploetz'* elementarbok: lektionerna 1—76, även de svenska styckena; härtill motsvarande delar i den »systematiska elementargrammatiken»; talövningar: memorering av de franska styckena på lektionerna 41, 42, 43, 44 och 46. Memorering av några poetiska stycken, vilka även uppspelats på grafofon. — *Palmgren*.
- Historia**, 2 t. Fäderneslandets historia 1520—1654, i utförligare framställning och med särskild vikt lagd på den inre utvecklingen, jämte det viktigaste av de skandinaviska grannländernas historia under samma tid. Allmänna historien 1500—1648, behandlad i likhet med fäderneslandets. — *Blomgren*.
- Geografi**, 1 t. Österrike-Ungern, Italien, Amerikas Förenta stater, Kina, Japan och Sverige såsom i föregående ring. — *Blomgren*.
- Matematik**, 6 t. Algebra: Sambandet mellan rötter och koefficienter i andra grads ekvationer; ekvationer av högre grad; maxima och minima; rötter i allmänhet, potenser, logaritmer, exponentialekvationer. Geometri: likformighetsläran avslutad; geometriska övningssatser; sammanfattande kurs i planimetri; trigonometrisk beräkning av trianglar. Elva skriftliga uppsatser, därav 6 på läroverket. — *Stenberg*.
- Biologi**, 2 t. Människokroppens organ, vävnader och fysiologi; i anslutning härtill hälsolära; däri inbegripet de rusgivande ämnenas samt tobakens natur och verkan; celllära; mikroorganismerna och deras betydelse. — *Sjögren*.
- Fysik**, 1 t. gemensamt med L. II. Värmelära jämte grunddragen av meteorologien. — R. II dessutom 1 t.: läran om magnetismen och elektrostatik; problemlösning. — *Lundal*.
- Kemi**, 2 t. Återstående metalloider (utom antimön, vismut och tenn); alkalimetallerna och de alkaliska jordmetallerna; organisk kemi. — *Sjögren*.

Latingymnasiet (L. II).

- Kristendom**, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Haller*.
- Modersmålet**, 3 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Berner*.
- Latin**, 6 t. Törnebladhs elementarbok, styckena 1—20. Cæsar, *De bello gallico* kap. XXX—LIV i första boken. Ovidius (Risberg): *Pyramus et Thisbe*, *Dædalus et Icarus*, *Orphei mors*. Grammatik: fornlära; det viktigaste av syntaxen. Tillämningsövningar. — *Ewerth*.
- Tyska**, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Berner*.
- Engelska**, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet utom den särskilda timmen där. — *Mannfelt*.
- Franska**, 4 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Palmgren*.
- Historia**, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Blomgren*.
- Geografi**, 1 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Blomgren*.
- Matematik**, 4 t. Algebra: läran om kvadratrötter avslutad; ekvationer av andra graden med en obekant jämte problem. Geometri: proportionslärans tillämpning på planimetrien. Tolv skriftliga uppsatser, varav 9 på läroverket. — h. t. *Setterberg*, v. t. *Petersen*.
- Biologi**, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Sjögren*.
- Fysik**, 1 t. gemensamt med R. II. Värmelära jämte grunddragen av meteorologien. — *Lundal*.

Tredje ringen.

Realgymnasiet (R III).

Kristendom, 2 t. Bibelläsning: valda delar av gamla testamentets profetiska böcker samt av evangelierna, särskilt Markus'. Kyrkohistoria: nya tiden avslutad. Religionslära: kap. 7—9. En översikt av Jesu liv och verksamhet jämte en återblick på profetismen i Israel. Allmän religionshistoria. — *Haller*.

Modersmålet, 3 t. Läsning: valda stycken ur svenska litteraturen från 1763 till 1809 i sammanhang med gustavianska tidevarvet i litteraturhistorien; valda stycken ur »Världslitteraturen i urval och översättning, redigerad av Henrik Schück»; dansk och norsk litteratur. Föredrag, diskussions- och deklamationsövningar. Nio uppsatser, däruv 5 på läroverket. — *Berner*.

Ämnen för uppsatserna:

1 (på läroverket). a) Medelhavets världshistoriska betydelse. b) Ludvig XIV. c) Kellgrens dikt Mina löjen. d) Faradays elektrolytiska lag och dess tillämpningar. e) Ett besök i en fabrik. f) Terminens militärövningar vid Vänersborgs läroverk g) Skildring av en historisk händelse, som särskilt väckt ditt intresse. h) Ett valmöte. — 2. Våra tidningar. — 3 (på läroverket). a) Håkan Spegel. b) Konstituerande nationalförsamlingens lagstiftningsverksamhet. c) Frömjöls-spridningen hos växterna. d) Framställning av järn. e) Selma Lagerlöf. — 4. a) Kommunikationernas betydelse för ett lands utveckling. b) Utsikten från mitt fönster i söndags morse. c) Lucia. — 5 (på läroverket). a) Fördraget i Tilsit 1807 och dess betydelse. b) Frontalet. c) Militärtjänstens betydelse för den enskildes kroppsliga och andliga utveckling. d) Lidners poem Spastaras död. e) Betingelserna för en stads utveckling. f) Sven Hedin. — 6 (på läroverket). a) De politiska motsatserna inom regering och ständer under Karl XI:s förmyndarregering. b) Johan Olof Wallin. c) Referat ur "Jeppe paa Bjerget". d) Rimfrost över nejden. — 7. Våra vinterdrotter. — 8. — 9.

Tyska, 3 t. Läsning av Eichendorff, Aus dem Leben eines Taugenichts, delvis extempore. Fraseologi och talövningar i anslutning till den lästa texten. Referat. Grammatik i sammanhang med de skriftliga övningarna. Smärre uppsatser — Wie ich vorigen Sonntag verbrachte, Der Herbst, Der Bär — reproduktioner och stilar, tillsammans 9, däruv 6 utarbetade å läroverket. — *Berner*.

Engelska, 2 t. Läsning: Massey, kap. 12, 14 och 15; Doyle, valda stycken ex tempore, vilka läxvis repeterats; Werner, Hamlet's Soliloquy och valda sånger. Realia till Massey: i Bihaget jämte Baker's Guide. Grafon till det mesta ur Werner. Mathesii grammatik: i anslutning till de skriftliga övningarna, särskilt adverbet jämte tillämpningsövningar i Calwage. Talövningar: Rodhe, st. 10—17 jämte de 7 första frågorna och svaren till varje stycke. Repetition av förra läsårets 11 stilar. Nio skriftliga översättningar till engelska, däruv 6 på läroverket, 2 med 4 timmars och 4 med 45 min. arbetstid. — *Palmgren*.

Franska, 4 t. Av Ploetz: lekt. 74—84, även de svenska styckena. Härtill motsvarande grammatik i Ploetz. De oregelbundna verben genomgångna i Hultenberg med tillämpningsövningar såväl i Ploetz lekt. 85—90 som muntligt av läraren. Läsning: Ereckmann-Chatrion, 25 sidor från början samt ex tempore valda stycken ur Augé-Petit, vilka läxvis repeterats. Memorering av några poetiska stycken, vilka även uppspelats på grafon. Talövningar: dels repetition av »läsebokens» i Ploetz stycken 7, 9, 11 och 13; dels nya: st. 17 och 19. — *Palmgren*.

Historia, 3 t. Fäderneslandets historia 1654—1809 såsom i föregående ring jämte det viktigaste av de skandinaviska grannländernas historia under samma tid. Allmänna historien 1648—1815 såsom i föregående ring. — *Blomgren*.

- Filosofisk propedeutik**, 1 t. Psykologi: läroboken genomgången. Logik: systemläran. — *Haller*.
- Matematik**, 6 t. Plan trigonometri fullständigare; stereometri; av analytisk geometri räta linjen och cirkeln. Geometriska övnings-satser på läran om orter, likställighet och konstruktion av algebraiska uttryck. Derivering av enklare funktioner med tillämpningar. Elva skriftliga uppsatser, därav 6 på läroverket. — *Lundal*.
- Biologi**, 2 t. Jämförande framställning av djurens organsystem; växternas inre byggnad. — *Sjögren*.
- Fysik**, 4 t. Elektrodynamik; akustik; optik till och med läran om ljusets brytning. Nio skriftliga uppsatser, därav 4 på läroverket. — *Lundal*.
- Kemi**, 2 t. De återstående grundämnena. — *Sjögren*.

Latingymnasiet (L. III).

- Kristendom**, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Haller*.
- Modersmålet**, 3 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Berner*.
- Latin**, 6 t. Cæsar, de bello gallico, 2:dra och 3:dje böckerna. Livius, 23:dje boken, kap. 1—9. Ovidius (Risberg): Orpheus et Eurydice, Midas et Bacchus, Philemon et Baucis. Horatius (Wintzell): VII, VIII, XVI, XIX, XXI, XXII, XXVII—XXX, XXXII, XXXIII, XXXV, XXXVII, XLI, XLII. Grammatik: §§ 88—182. Tillämpningsövningar: Mytologi och antikviteter i samband med översättningen. Sexton skriftliga översättningar till svenska, därav 6 på läroverket. — *Tessing*.
- Grekiska**, 7 t. Mellén och Lundqvists läsebok: st. 1—25; Xen. Anabasis I kap. 1—4. Formläran: till verba på *-μ*; dessa påbörjade. — *Jonsson*.
- Tyska**, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Berner*.
- Engelska**, hela ringen 1 t. Vissa delar av uttalet i Mathesius. Läsning: Massey, kap. 12, 14 och 15, vartill realia i Bihanget jämte Baker's Guide; Behm, An Elephant Hunt, vartill talövningar; Werner, 8 sånger med grafon till 6. Utan grekerna 1 t. Läsning: Behm, Three Men in a Boat, samt ex tempore valda stycken ur Doyle, vilka läxvis repeterats. Talövningar: Rodhe, st. 10—19 jämte de 7 första frågorna och svaren till varje stycke. — *Palmgren*.
- Franska**, 4 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Palmgren*.
- Historia**, 3 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Blomgren*.
- Filosofisk propedeutik**, 1 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Haller*.
- Matematik**, 4 t. Potenser och logaritmer, exponential- och logaritmekvationer; användning av rätvinkliga koordinater för uppritande av räta linjer och kurvorna för exponentialfunktionen, logaritmfunktionen och de trigonometriska funktionerna; trigonometrisk beräkning av trianglar; planimetri. Repetition av hela geometrien. Elva skriftliga uppsatser, varav 6 utarbetade på läroverket. — *Lindskog*.
- Biologi**, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Sjögren*.
- Fysik**, 2 t. Läran om magnetism och elektricitet; akustik. — *Lindskog*.

Sjunde klassens övre avdelning.

Reallinjen (R. 7:2).

- Kristendom**, 2 t. Läroböckerna repeterade. — *Haller*.
- Modersmålet**, 2 t. Litteraturhistoria: tiden 1809—1850 jämte läsning av motsvarande delar av de litteraturhistoriska läseböckerna; föredrag, diskussions- och deklamationsövningar; dispositionsövningar. Sju uppsatser, av vilka 4 på läroverket. — *Haller*.

Ämnen för uppsatserna:

1 (på läroverket). a) Förföljelserna mot de kristna under kyrkans tre första århundraden samt orsakerna till dem. b) Teckning av frihetstidens politiska partier. c) Havsströmmarna och deras betydelse. d) Beskriv din födelseprovins! e) Elektrisk kraftöverföring. f) Djursamhällen. g) Den agalös lever och lagalös, han ärelös dör. — 2. a) Sverige och den katolska reaktionen. b) Viktor Rydbergs dikt "Dexippos". — 3 (på läroverket). a) Kristendomens införande i Sverige och den svenska kyrkans ordnande (830—1248). b) England och Holland under jämviktssystemets tidevarv. c) Den tyska enhetsfrågans lösning 1843—1870. d) Huvudriktningarna inom den svenska vitterheten under 1800-talets första årtionden. e) Silurlagren i Sverige och särskilt i Västergötland. f) Kommunikationernas betydelse för ett lands utveckling. — 4. a) Jämförelse mellan kristendomen och muhammedanismen. b) Alexander I av Ryssland. — 5 (på läroverket). a) Klosterväsendet under medeltiden. b) Spanien under Filip II. c) Napoleon I:s personlighet. d) Vattnets kretslopp. e) De svenska kustbornas sysselsättning och karaktär. f) De viktigaste orsakerna till emigrationen. — 6 (på läroverket). a) Karl V och reformationen. b) Sverige och Lybeck under Gustav Vasas tid. c) Karl XI:s förmyndare och deras politik. d) Tegnér och Geijer, en jämförelse. e) Tysklands huvudnäringar. f) Sann och falsk hederskänsla. — 7. a) Gustav Vasas söner och högadeln. b) Henrik IV av Frankrike. c) Teguér's Epilog vid magisterpromotionen 1820.

Tyska, 1 t. Läsning av Budde, Blätter aus meinem Skizzenbuch, huvudsakligen extempore fraseologi och talövningar i anslutning till den lästa texten. Dessutom extemporerad läsning av andra texter. — *Berner*.

Engelska, 3 t. Läsning: Jerome, ett par sidor; Doyle, The Reigate Squires samt ex tempore valda stycken, vilka läxvis repeterats; Werner, Hamlet's Soliloquy och valda sånger. Grafon till det mesta ur Werner. Repetition av huvudsakligen verbets formlära och syntax i Afzelii grammatik med muntliga och skriftliga tillämpningsövningar i Calwagen. Talövningar: Rodhe, st. 16—20 med de 10 första frågorna och svaren till varje stycke. Repetition av förra läsårets 9 stilar. Sju skriftliga översättningar till engelska, varav 6 på läroverket: 2 med 4 timmars och 4 med 45 min. arbetstid. — *Palmgren*.

Franska, 4 t. Läsning: Feuillet, de 20 första sidorna samt ex tempore omkr. 20 sidor, vilka läxvis repeterats. Widholms grammatik repeterad, delvis i anslutning till övningsstycken i Philp och Edströms urval. Talövningar huvudsakligen i anslutning till 5 berättelser i Augé-Petit. Övning i användningen av Schulthess' sv.-fr. ordbok. Repetition av förra läsårets 16 stilar. Tolv skriftliga översättningar till franska, därav 5 på läroverket. — *Palmgren*.

Historia och geografi, 3 t. Allmän historia: repetition från nya tidens början. Svensk historia: repetition av nyare tiden. Statskunskap: huvuddragen av Sveriges grundlagar och kommunalförfattning. — *Blomgren*.

Filosofisk propedeutik, 1 t. Logik: läroboken genomgången. Psykologi: repetition. — *Haller*.

Matematik, 7 t. Analytisk geometri; repetition av skolkursen. Tolv skriftliga uppsatser, därav 6 utarbetade på läroverket. — *Lindskog*.

Biologi, 1 t. Växternas inre byggnad; repetition. — *Sjögren*.

Fysik, 3 t. Mekanik; repetition av skolkursen. Sju skriftliga uppsatser, därav 3 utarbetade på läroverket. — *Lundal*.

Kemi, 2 t. Teoretisk kemi; valda delar ur Törnebohms geologi; repetition. — *Sjögren*.

Latinlinjen (L. 7:2).

Kristendom, 2 t. Lika och gemensamt med reallinjen. — *Haller*.

Modersmålet, 2 t. Lika och gemensamt med reallinjen. — *Haller*.

Latin, 7 t. Livius, 24:de boken, kap. 8—49; repet. 21 och 24 böckerna; Virgilius (Risberg), repeterat 1:sta, 2:dra och 4:de böckerna; Horatius, urval av carmina; extemporerad

översättning. Antikviteter, mytologi och grammatik. Tolv skriftliga översättningar till svenska, därav 5 på läroverket. — *Tessing*.

Grekiska, Lin. A, 6 t. Xenophon (Dalsjö), 4:de boken; repetition av böckerna 1—4. Odysseen, 3:dje boken; repetition av böckerna 1—3. Grammatiken fullständigt repeterad. — *Tessing*.

Tyska, 1 t. Lika och gemensamt med reallinjen. — Lin. A dessutom 1 t. Grammatiken repeterad. 6 övningar i muntlig och skriftlig översättning till tyska. Läsning av Hoffmann, H., Auf nie erstiegenem Gipfel. Tolv stilar, därav 5 å läroverket. — *Berner*.

Engelska, Lin. B, 2 t. Läsning: Massey, kap. 12, 14 och 15, med talövningar; Doyle, ex tempore valda stycken, vilka läxvis repeterats; Werner, Hamlet's Soliloquy och 6 sången, vartill grafon med undantag av 1 sång. Beasley: övning, läxvis och ex tempore, i läsning av engelska handstilar, omkr. 15 sidor, vilka även översatts. Repetition av Mathesii grammatik, huvudsakligen i anslutning till »Övningar till formläran» i Calwagen, vilka översatts muntligt och delvis skriftligt; härtill 4 skrivingar utan hjälpredor, vardera 1 lektionstimme. — *Palmgren*.

Lin. A, 1 t. 30 sidor i Afzelii elementarbok, andra kursen; behövlig grammatik enl. Mathesius. — *Persson*.

Franska, 3 t. Lika och gemensamt med reallinjen. — Lin. B dessutom gemensamt med reallinjen 1 t., vilken använts till repetition av förra och innevarande läsårs stilar, till stilförhör samt till en del av kursen i Feuillet. — *Palmgren*.

Historia och geografi, 3 t. Allmän historia: tiden efter 1815 samt repetition av hela nya tiden. Svensk historia: nyaste tiden samt repetition från nyare tidens början. Statskunskap: huvuddragen av Sveriges grundlagar och kommunalförfattning. — *Blomgren*.

Filosofisk propedeutik, 1 t. Lika och gemensamt med reallinjen. — *Haller*.

Matematik, 3 t. Diofantiska ekvationer, maxima och minima, repetition av hela skolkursen i algebra och geometri. — B-linjen dessutom 2 t.: sammansatt räkna, trigonometrisk behandling av trianglar och andra plana figurer samt enklare trigonometriska ekvationer; repetition av B-linjens särskilda kurs. Tolv skriftliga uppsatser, därav 5 utarbetade på läroverket. — *Lundal*.

Biologi, Lin. B, 1 t. Lika och gemensamt med reallinjen. — *Sjögren*.

Fysik, 2 t. Akustik och optik; repetition av skolkursen. — *Lundal*.

5. Nya läroböcker.

Under läsåret äro införda följande nya läro- och läseböcker:

Rodhe: Tyska översättningsövningar, del I i klass 6;

Hoffman, F.: Heute mir morgen dir (ed. Rohde), i ring II;

Eichendorff: Aus dem Leben eines Taugenichts (ed. Koch och Thorn), i ring III;

Budde: Blätter aus meinem Skizzenbuch (ed. Rohde), i klass 7:2;

Hoffman, H.: Auf nie erstiegenem Gipfel (ed. Rohde och Ljunggren), i klass 7:2;

Marryat: The children of the new forest (ed. Tauchnitz), i ring II;

Bödlker och Höst: Lärobok i franska för nybörjare (ed. Malmberg), i klass 5 och successivt i klass 6;

Hultenberg: Fransk skolgrammatik, i ring II och successivt i följande årsklasser;

Hildebrand-Odlmer: Lärobok i fänerneslandets historia för gymnasiet, nya tiden, i ring II och successivt i följande;

Almqvist: Lärobok i naturkunnighet, II:1, i klass 4;

- Almqvist*: Lärobok i naturkunnighet, II:2, i klass 5;
samt på försök under läsåret;
- Anderson*: Den kristna tros- och sedeläran, fortfarande i klass 1 och 2;
- Herner*: Israels historia, fortfarande i klass 4;
- Mellén-Lundqvist*: Grekisk elementarbok, i ring III;
- Hammarberg och Zetterström*: Engelsk grammatik, i klass 4 och successivt i följande årsklasser;
- Behm*, Engelsk läsebok samt anmärkningar och ordlista till densamma, i ring III;
- Werner*: Engelske Sange och Recitationer, i ring III och klass 7:2;
- Grimberg*: Sveriges historia i sammanhang med Norges och Danmarks för realskolan, del IV, i klass 4, del I–III fortfarande i klass 1–3;
- Eriesson*: Plan trigonometri, i ring L. III;
- Lindman*: Botanikens första grunder, fortfarande i klass 2–4 och successivt uppåt;
- Sohlberg*: Förberedande lärokurs i astronomi, i klass 6 och ring I;
- Hennig*: Geologi, fortfarande i klass 5.

6. Undervisning i välskrivning

har bedrivits på lärorummet efter Holmqvistiska metoden och omfattat följande kurser:

- Klass 1, 2 t. Lilla och stora alfabetet; skrivning av medelstor stil.
 „ 2, 2 t. Skrivning av medelstor och mindre stil.
 „ 3, 1 t. Skrivning av mindre och större stil. – *Meurling*.

7. Undervisningen i teckning.

Läroböcker och undervisningsmateriel.

»Lärobok i geometrisk konstruktionsritning för de allm. läroverken» av P. Henriques och C. Verner; Dekorative Vorbilder. »De första grunderna i laving med tusch» av E. Klingström; »De första grunderna i skuggläggning med penna» av H. Hörlin; »Pennteckningsstudier» av O. Lindberg; »Blomsterstudier» av Elisabeth Björk; övningsblad i akvarellmålning; klotsar av glas och trä; tillämpningsmodeller av trä för linearritning och frihandsteckning; diverse gipser från tekniska skolans i Stockholm gipsgjuteri; diverse varor av porslin, terracotta och lera; husgerådssaker och verktyg; pressade växter.

Övningskurser.

Realskolan.

- Klass 1, 1 t. Frihandsteckning: inledande övningar; enkel konturteckning efter föremål ur den för lärjungarna närmast bekanta verkligheten; teckning ur minnet; lättare övningar i färgläggning.
- » 2, 1 t. Frihandsteckning: konturteckning efter enkla husgerådssaker, verktyg och dylikt samt enklare växtblad; teckning ur minnet; lättare övningar i färgläggning.
- » 3, 2 t. Frihandsteckning: konturteckning efter föremål ur dagliga livet samt ur växt- och djurvärlden; teckning ur minnet; lättare övningar i färgläggning.
- » 4, 2 t. Frihandsteckning: konturteckning såsom i föregående klass; teckning av enkla mönster efter verkligheten; lättare övningar i självständig stilisering av enkla växtmotiv;

teckning ur minnet; övningar i färgläggning, även omfattande s. k. penselteckning. Linearritning: förberedande övningar i ritinstrumentens användning; plana geometriska konstruktioner i anslutning till den geometriska kursen.

- Klass 5, 2 t. Frihandsteckning: de allmännaste grunderna för perspektivbildens uppkomst; perspektivisk konturteckning och skuggning efter ett fåtal typiska geometriska modeller samt efter enkla fristående föremål; perspektivteckning ur minnet; färgläggning. Linearritning: fortsatta övningar i plana geometriska konstruktioner såsom i föregående klass, även omfattande kroklinjer; skalors uppritning och användning; de första grunderna av projekteringsritning, tillämpade på enkla modeller i given skala.
- » 6, 2 t. Frihandsteckning: perspektivisk konturteckning och skuggning efter enkla fristående föremål; perspektivteckning ur minnet; färgläggning. Linearritning; några enklare uppgifter på likformig avbildning samt konstruktion av kroklinjer i anslutning till den geometriska kursen; parallellperspektiv; krokiteckning samt uppmätning och uppritning i given skala av enkla fristående föremål jämte materialbeteckning.

Gymnasiet.

- Ring I, 2 t. Frihandsteckning: perspektivisk teckning efter enkla föremål såväl ur dagliga livet som ur naturen, växter; teckning ur minnet; färgläggning. Linearritning: grunderna av projekteringsläran med tillämpningar; krokiteckning samt uppmätning och uppritning i given skala av enkla fristående föremål.
- » II, 2 t. Frihandsteckning: perspektivisk teckning och skuggning efter enskilda föremål eller mindre grupper av sådana ur dagliga livet; detaljstudier och utförligare teckningar efter naturalier, djur och växtformer eller föremål, som ansluta sig till andra läroämnen; teckning ur minnet; färgläggning. Linearritning: några uppgifter på avbildning i parallellperspektiv; övningar i ytutbredning samt i uppritning av solida figurers plana skärningar; tillämpningsövningar i förening med materialbeteckning.
- » III, 2 t. Frihandsteckning: perspektivisk teckning jämte utförligare skuggning och färgläggning i olika maner efter enskilda föremål eller mindre grupper av sådana ur den dagliga omgivningen samt likartade övningar efter naturföremål; skisstecning å lärorummet och i det fria samt teckning ur minnet. Linearritning: kortfattad översikt av belysningslärans grunder i sammanhang med några enkla rit- och laveringsövningar; fria övningar lämpade efter lärjungens fallenhet.
- Klass R. 7:2, 2 t. Frihandsteckning: perspektivisk teckning; utförligare skuggning och färgläggning i olika maner efter enskilda föremål; teckning efter uppstoppade fåglar. Linearritning: projekteringsritning; indirekt perspektivmetod; tillämpningar.
- » L. 7:2, 1 t. Frihandsteckning: perspektivisk teckning av fristående föremål; teckning av uppstoppade fåglar. Linearritning: projekteringsritning; tillämpningar.

Frivillig teckning

har ägt rum två timmar i veckan. Antalet däri deltagande lärjungar utgjorde under höstterminen 25 och under vårterminen 34. Under den frivilliga teckningen hava lärjungarna sysselsatts som under de obligatoriska teckningstimmarna. — *Mewling.*

8. Undervisning i sång och instrumentalmusik.

A) Musikens teori och sång.

- Sångklass 1 (lärjungar i kl. 1). Onsd. 9,50—10,35, torsd. 2,45—3,30. Elementarsång: allmän musikteori, tonbildnings-, tonträffnings- och taktövningar. Körsång: stycken ur »Normalsångbok» av C. J. Berg m. fl.; koraler.
- » 2 (lärjungar i kl. 2). Torsd. 2,45—3,30, lörd. 9,50—10,35. Elementar- och körsång lika med sångklass 1.
- » 3 (lärjungar i kl. 3, 4 o. 5). Onsd. o. lörd. 2,45—3,30. Elementarsång lika med sångklass 1. Körsång: Unisona sånger ur sångsamlingen: »Sjung, svenska folk» samt valda fyrstämmiga sånger ur Sv. skolkvartetten.
- » 4 (lärjungar i kl. 6 och ring I, II, III samt kl. 7:2). Tisd. 2,45—3,30. Körsång lika med föreg. Sångklasserna 1 och 2 utgöra den lägre köravdelningen, sångklasserna 3 och 4 den högre.

B) Instrumentalmusik

har övats tisd. och fred. 5,30—7. Undervisning har meddelats i violin-, piano- och orgelspelning. Följande arbeten ha använts: Hennings violinskola, Hirsch's bibliotek för violinister, Bocklets pianoskola, Sonatiner, samlade och utgivna av Kleinmichel, Lunds orgelskola, orgelalbum av Hägg, m. m. Vid samspelning har förekommit inövning av stycken för piano, orgel och violer.

9. Undervisningen i gymnastik och vapenövning.

A) Gymnastik och fäktning.

1. Lärjungarnes antal och fördelning.

Termin	Antal i gymn. deltagande		Fördelning i gymnastik-avdelningar				Fördelning i fäktavdelningar		Antal lärjungar
	i de fem lägre klasserna	i gymnasium och 6 klassen	I. avdeln. kl. 1—3	II. avdeln. kl. 4, 5, 6, ring 1	III. avdeln. ring II, III, kl. 7:2	Svagavdeln. kl. 1—6	I. avdeln. ring 1 och kl. 6	2. avdeln. ring II och III	
Höstterminen . . .	91	83	57	60	57	10	27	38	199
Vårterminen . . .	89	83	54	60	58	8	26	38	199

Lärjungarnes fördelning såväl i gymnastik som fäktning har skett klassvis.

Befrielse från deltagande i fäktning under båda terminerna har på anhållan beviljats lärjungarne i klass 7:2.

Svagavdelningen har varit delad på en tropp ledd av läraren, de övriga gymnastikavdelningarna på sex.

Från deltagande i gymnastikövningarna har under höstterminen varit befriade 15 och under vårterminen 19 st. elever.

Tabellarisk uppgift å antalet lärjungar, som på grund av nedanstående orsaker icke deltagit i de ordnade kroppsövningarna eller hänvisats till särskild avdelning eller rote för svagare lärjungar.

1 Termin, klasser och ringar	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	S j u k d o m a r												Andra orsaker	Summa	Hela antalet närvarande lärjungar
	I syn- och hörselorganerna	I nervsystemet	I cirkulationsorganerna	I andedräktsorganerna	I matsmältningssystemet	I urin- och könsorganerna	I rörelseorganerna och bensystemet	Medfödd missbildning	Tarmbräck	Allmän svaghet	Andra sjukdomar	Summa			
<i>Vårterminen 1908:</i>															
Icke deltagande:															
klasserna 1—5.....	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	2	100
klass. o. ring. 6, I, II, 7:1, 7:2	—	—	7	—	—	1	—	—	—	—	7	15	—	15	103
Summa	—	1	7	—	—	1	—	—	1	—	7	17	—	17	203
Hänvisade till svagavdelning eller svagrote:															
klasserna 1—5.....	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	3	—
klass. o. ring. 6, I, II, 7:1, 7:2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	5	—	5	—
Summa	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4	8	—	8	—
<i>Höstterminen 1908:</i>															
Icke deltagande:															
klasserna 1—5.....	—	1	—	2	1	—	—	—	2	—	—	6	—	6	106
klass. o. ring. 6, I, II, III, 7:2	—	—	5	—	—	1	—	—	—	—	3	9	—	9	93
Summa	—	1	5	2	1	1	—	—	2	—	3	15	—	15	199
Hänvisade till svagavdelning eller svagrote:															
klasserna 1—5.....	—	—	3	—	—	—	3	—	—	—	3	9	—	9	—
klass. o. ring. 6, I, II, III, 7:2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—
Summa	—	—	3	—	—	—	4	—	—	—	3	10	—	10	—

Tabellen anger förhållandet vårterminen den 1 februari och höstterminen den 15 september. Antalet av i gymnastikövningarna icke deltagande lärjungar har under vårterminen ökat med 4 och under höstterminen minskats med 2.

Antalet av till svagavdelning eller svagrote hänvisade lärjungar har under vårterminen ökat med 4 och under höstterminen ökat med 2.

De olika arterna av fall under rubriken »andra sjukdomar» äro: under vårterminen blodbrist 10, blindtarmsoperation 1; under höstterminen blodbrist 4, epilepsi 1, lymfkörtelinflammation 1.

Övningstider.

Gymnastik och fäktning hava övats under nedanstående tider:

Dagar	8,55—9,40	9,50 - 10,35	1,50—2,35	2,45—3,30
Måndag	— — —	I gymn.-avdeln.	1 fäktavdeln.	2 fäktavdeln.
Tisdag	II gymn.-avdeln.	I »	III gymn.-avdeln.	Svagavdelningen
Onsdag	— — —	II »	III »	»
Torsdag	— — —	I »	1 fäktavdeln.	2 fäktavdelningen
Fredag	II »	I »	III gymn.-avdeln.	Svagavdelningen
Lördag	— — —	II »	— — —	III gymn.-avdeln.

1. Under vintermånaderna har i regeln hela lektionstimmen ägnats åt pedagogisk gymnastik. Några lektioner hava utbytts mot skridskoåkning, skidlöpning, utmarscher samt i gymnastiksalen lekar.

Under vår- och höstmånaderna hava i regeln övningarna omväxlande bedrivits inom- och utomhus.

2. I och för fäktning hava gymnasiets I, II och III ringar samt klass 6 varit uppdelade i 2 fäktavdelningar, som vardera övats 2 timmar i veckan. Undantag härifrån har gjorts den tid på hösten, då militärövningarna pågått, varunder någon fäktning ej förekommit. Den lägre avdelningen, ring I och klass 6, har genomgått det omedelbara enkla anfallet i förening med marscher, samt en del av det medelbara. Den högre avdelningen, ring II och III, har genomgått det omedelbara sammansatta och en del av det medelbara anfallet i 3 vapenrörelser i förening med marscher, varjämte fri kontrafäktning övats av de mer försigkomna.

3. Gymnastikövningarna med klasserna 6 och 7:2 samt ring I, II och III voro under höstterminens militärövningar inställda.

4. Övningarnes inflytande på lärjungarnes kroppsutveckling och hälsotillstånd har varit gott. Vänersborg i april 1909.

A. T. Warodell.
Gymnastiklärare.

B) Militärövningar.

Redogörelse över militärövningarna år 1908.

a) Militärövningarna togo sin början torsdagen den 27 augusti och avslutades lördagen den 12 september.

Tidsindelningen har under övningarna varit följande:

	I	II	III	IV avd.
F. b. målskjutning och skolskjutning	45	46	45	36
Exercis	8	6	4	4
Instruktion	4	4	3	4
Avståndsmätning och bedömning	3	4	8	8
Tjänstgöring som befäl	—	—	—	8
Summa	60	60	60	60

b) Samtliga föreskrivna övningar, med undantag av övningarna nr 16 och 25 i kammar-skjutning, hava medhunnits, om ock resultatet av övningarna till följd av ogynnsam väderlek ej varit fullt tillfredsställande.

c) Under övningarna har i regel varje klass utgjort en övningsavdelning, och har antalet elever i avdelningarna varit respektive 19, 17, 16 och 25, varjämte 10 tillhört särskild avdelning. Dessutom hava 6 icke vapenföra tjänstgjort såsom ammunitionsredogörare och markörer m. m.

d) Övningarna hava letts av uuder-tecknad med biträde av 3 distinktionskorpraler, som till denna tjänstgöring blivit kommenderade.

I likhet med föregående år tillåter jag mig framhålla önskvärdheten av, att ytterligare ett underbefäl beordras till militärövningarna vid läroverket. Då nu endast 3 underbefäl kommen-deras till dessa övningar, blir ledaren tvungen att direkt leda en av övningsavdelningarna och på grund härav urständsat att i erforderlig grad genom inspektioner övervaka de övriga avdelningarnas övningar. Att detta förhållande utgör en avsevärd olägenhet framgår allt för tydligt för att här närmare behöva belysas.

Vid läroverket finnas för närvarande 16 stycken 6,5 mm. gevär m/96 och vore synnerligen önskvärt, att detta antal ökades till åtminstone 30 stycken.

Övningarna hava omfattats med intresse av eleverna.

Vänersborg den 13 september 1908.

Robert Sahlberg.

Löjtnant vid Kungl. Västgöta regemente.

B. Lärarna.

10. Lärarnas tjänstligganden under höstterminen 1908.

Rektor *N. Lindskog:*

matematik i R. 7:2	7 t.
" i L. III	4 "
fysik i L. III	2 "
" i I	2 "
" i R. I	1 " = 16 t.
matematiska skripta i R. 7:2 och L. III.	

Lektor *S. Tessing:*

latin i L. 7:2	7 t.
" i L. III	6 "
grekiska i L. 7:2A	6 " = 19 t.
latinska skripta i L. 7:2 och L. III,	
klassföreståndare i L. III.	

Lektor *E. M. Haller:*

kristendom i 7:2	2 t.
" i III	2 "
" i II	2 "
" i I	2 "

kristendom i 6	2 t.
" i 5	2 "
" i 4	2 "
modersmålet i 7:2	2 "
filos. prop. i 7:2	1 "
" " i III	1 " = 18 t.
svenska skripta i 7:2,	
morgonböner varannan vecka,	
skolgudstjänst en söndag varannan månad.	

Lektor *J. F. Palmgren:*

engelska i L. 7:2B	2 t.
" i R. 7:2	3 "
" i L. III	2 "
" i R. III	2 "
franska i 7:2	3 "
" i L. 7:2B+R. 7:2	1 "
" i III	4 "
" i II	4 " = 21 t.

engelska skripta i R. 7:2, L. III och R. III,
franska skripta i 7:2,
klassföreståndare i R. 7:2.

Lektor *A. E. Lundal*:

matematik i L. 7:2 3 t.
" i L. 7:2B 2 "
" i R. III 6 "
fysik i L. 7:2 2 "
" i R. 7:2 3 "
" i R. III 4 "
" i II 1 "
" i R. II 1 " = 22 t.

matematiska skripta i L. 7:2B och R. III,
fysikaliska " i R. 7:2 och R. III,
klassföreståndare i R. III.

Lektor *L. S. Blomgren*:

hist. o. geogr. i L. 7:2 3 t.
" " " i R. 7:2 3 "
historia i III 3 "
" i II 2 "
" i I 3 "
" i 5 3 "
geografi i II 1 "
" i I 2 "
" i 5 2 " = 22 t.

klassföreståndare i L. 7:2.

Lektor *N. Berner*:

modersmålet i III 3 t.
" i II 3 "
tyska i 7:2 1 "
" i L. 7:2A 1 "
" i III 2 "
" i II 2 "
" i 1 6 " = 18 t.

svenska skripta i III och II,
tyska " i L. 7:2A, III och II,
klassföreståndare i II.

Adjunkt *K. Ewerth*:

modersmålet i 4 4 t.
latin i L. II 6 "
" i L. I 6 "

tyska i I 2 t.
" i 4 4 " = 22 t.
svenska skripta i 4,
tyska " i I och 4,
klassföreståndare i 4.

Adjunkt *G. Wetterlundh*:

kristendom i 3 3 t.
" i 2 3 "
" i 1 3 "
modersmålet i 6 3 "
" i 2 5 "
tyska i 6 3 "
historia i 1 2 " = 22 t.

tyska skripta i 6,
morgonböner varannan vecka,
skolgudstjänst en söndag varannan månad,
klassföreståndare i 2.

Adjunkt *O. F. Jonsson*:

modersmålet i 5 3 t.
grekiska i L. III 7 "
tyska i 5 4 "
" i 2 6 "
historia i 2 3 "
geografi i 4 2 " = 25 t.

svenska skripta i 5,
tyska " i 5,
klassföreståndare i 5.

Adjunkt *A. Persson*:

modersmålet i 3 6 t.
tyska i 3 6 "
engelska i L. 7:2A 1 "
" i 6 4 "
historia i 3 3 "
geografi i 3 2 "
biologi i 3 2 " = 24 t.

engelska skripta i 6,
klassföreståndare i 3.

Adjunkt *G. Setterberg*:

matematik i L. II 4 t.
" i L. I 5 "
" i 5 4 "

matematik i 4	5 t.
„ i 3	5 „
„ i 1	4 „ = 27 t.
matematiska skripta i L. II och L. I.	

Adjunkt *K. J. F. Sjögren:*

biologi i L. 7:2B + R. 7:2	1 t.
„ i III	2 „
„ i II	2 „
„ i I	1 „
„ i 6	2 „
„ i 5	2 „
„ i 4	1 „
kemi i R. 7:2	2 „
„ i R. III	2 „
„ i R. II	2 „
„ i R. I	2 „
„ i 6	1 „
„ i 5	2 „ = 22 t
granskning av herbarier.	

Adjunkt *H. G. Wendblad:*

modersmålet i I	3 t.
„ i 1	5 „
historia i 6	4 „
„ i 4	3 „
geografi i 6	2 „
„ i 2	2 „
„ i 1	2 „
biologi i 2	2 „
„ i 1	2 „ = 25 t.
svenska skripta i I.	
klassföreståndare i 1.	

Adjunkt *F. P. E. Mannfelt:*

engelska i II	2 t.
„ i R. II	1 „
„ i I	2 „
„ i R. I	1 „
„ i 5	5 „
„ i 4	5 „
franska i 6	2 „
„ i 5	2 „
matematik i 2	5 „ = 25 t.
engelska skripta i R. II och R. I, klassföreståndare i I.	

Vik. adjunkt *G. A. Stenberg:*

matematik i R. II	6 t.
„ i R. I	7 „
„ i 6	5 „
fysik i 6	2 „
„ i 5	1 „
„ i 4	2 „ = 23 t.
matematiska skripta i R. II och R. I, klassföreståndare i 6.	

Teckningslärare *J. H. Meurling:*

teckning	21 t.
välskrivning	5 „ = 26 t.

Musiklärare *E. N. Ullman:*

musikens teori och sång	6 t.
instrumentalmusik	4 „ = 10 t

Gymnastiklärare *A. T. Warodell:*

pedagogisk gymnastik	15 t.
fäktning	4 „ = 19 t.

Under vårterminen har vik. adjunkt *G. F. Petersen* haft samma tjänstställganden, som under höstterminen tillkommo adjunkt *Setterberg*.

II. Tjänstledighet har åtnjutits

av lektor *Haller* under tiden 7—30 sept. för sjukdom;
„ adjunkt *von Sydow* under läsåret för sjukdom.

12. Förordnade hava varit

såsom vikarier:

komministern fil. kand. *A. Lidell* under tiden 7—30 sept. för lektor *Haller*;
fil. lic. *G. A. Stenberg* under läsåret för adjunkt *von Sydow*;
fil. kand. *G. F. Petersen* under vårterminen i ledigheten efter adjunkt *Setterberg*.

13. I december månad 1908 utnämndes adjunkten *G. Setterberg* efter därom gjord ansökna till adjunkt vid högre allmänna läroverket i Halmstad från och med den 1 januari 1909, vilken befattning han sistnämnda dag tillträtt.

Den 13 juni 1908 utnämndes filos. kand. *F. P. E. Mannfelt* till adjunkt i engelska (företrädesvis) och franska härstädes från och med den 1 juli, och den 21 maj 1908 utnämndes herr *J. H. Meurling* till teckningslärare härstädes. De utnämnda hava om sig meddelat följande biografiska notiser.

Frans Peter Edvin Mannfelt är född i Malmö den 27 februari 1882. Mogenhetsexamen vid Helsingborgs h. allm. läroverk den 24 maj 1901. Inskrevs som student vid Lunds universitet den 13 sept. samma år. Avlade filosofie kandidatexamen den 14 dec. 1903, kompletterade denna examen den 14 dec. 1904. Genomgick provårskurs vid högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm v.-t. 1905—h.-t. 1905. Tjänstgjorde vid högre realläroverket å Norrmalm i Stockholm v.-t. 1906—v.-t. 1908 dels som vik. adjunkt, dels som extralärare, vid Stockholms privatgymnasium v.-t. 1906—v.-t. 1908 och vid Stockholms borgarskola v.-t. 1906—v.-t. 1907. Utnämndes den 13 juni 1908 till adjunkt i engelska och franska vid Vänersborgs h. allm. läroverk. Resor: till England sommaren 1898, till Tyskland julen och sommaren 1905, till Frankrike sommaren 1908 för språkstudier.

Johan Harald Meurling, född i Västervik, Kalmar län, den 4 okt. 1882. Föräldrar: boktryckaren John Meurling och hans hustru Alma Andersson; studerade vid Tekniska skolan i Stockholm läsåren 1899--1901; vann inträde vid Tekniska skolans högre konstindustriella avdelning hösten 1901 och erhöll avgångsbetyg från densamma den 23 maj 1905. Har tjänstgjort som teckningslärare vid Tekniska skolan i Stockholm under åren 1905--1908; som biträdande teckningslärare vid högre realläroverket å Norrmalm i Stockholm 1906--1907; som biträdande teckningslärare vid högre realläroverket å Östermalm i Stockholm 1906--1908. Utnämndes till teckningslärare vid högre allm. läroverket i Vänersborg den 21 maj 1908.

14. Den 1 maj detta år är en adjunktbefattning, anslagen med ämnena matematik och fysik, ledig vid läroverket.

C. Lärjungarna.

15. De närvarande lärjungarnas antal.

Höstterminen 1908.

Klasser och ringar	Gemensamma linjen	Reallinjen	Latinlinjen		Summa
			utan	med	
			grekiska		
1	20	—	—	—	20
2	17	—	—	—	17
3	27	—	—	—	27
4	21	—	—	—	21
5	21	—	—	—	21
6	12	—	—	—	12
I	—	11	4	—	15
II	—	12	2	—	14
III	—	18	9	2	29
7:2	—	14	7	2	23
Summa	118	55	22	4	199

Ingen frånvarande under terminen.

Vårterminen 1909.

Klasser och ringar	Gemensamma linjen	Reallinjen	Latinlinjen		Summa
			utan	med	
			grekiska		
1	19	—	—	—	19
2	17	—	—	—	17
3	26	—	—	—	26
4	20	—	—	—	20
5	21	—	—	—	21
6	13	—	—	—	13
I	—	11	3	—	14
II	—	13	2	—	15
III	—	19	9	2	30
7:2	—	16	7	1	24
Summa	116	59	21	3	199

Under terminen 2 frånvarande i klass 3 för sjukdom,

16. —

17. —

18. Under höstterminen hava de 2 lärjungar i övre sjunde klassen, som läste grekiska, tillika begagnat sig av undervisningen i engelska. I femte klassen hava 15 och i sjätte klassen 8 under samma termin begagnat sig av undervisningen i franska. Av dessa hava 10 i femte och 4 i sjätte klassen åtnjutit befrielse från undervisningen i teckning.

19. *Antal i teckning, i musik samt i gymnastik och militärövningar undervisade lärjungar höstterminen 1908.*

Avdelningar och linjer	Närvarande lärjungar	Teckning			Musik		Gymnastik och militärövningar	
		Lärjungar, som deltagit			Lärjungar, som undervisats i		Lärjungar som deltagit i	
		i obligatorisk teckning	i frivillig teckning och därjämte obligatorisk	endast i frivillig teckning	musikkens teori och sång	instrumental-musik	gymnastik och fäktning	Militärövningar
1.	20	20	3	—	20	5	20	—
2.	17	17	3	—	16	6	17	—
3.	27	27	1	—	25	10	24	—
4.	21	21	1	—	13	4	19	—
5.	21	11	2	—	6	4	20	—
6.	12	8	—	—	1	1	12	12
R. I.	11	11	5	—	4	2	11	11
L. I.	4	4	2	—	2	2	4	4
R. II.	12	12	2	—	2	3	11	12
L. II.	2	2	—	—	—	—	1	1
R. III.	18	18	1	—	5	3	16	18
L. III.	11	11	—	—	4	1	8	11
R. 7:2.	14	14	—	—	4	—	12	14
L. 7:2.	9 { B 7 A 2	7	—	—	6	—	8	9
Gemens. linjen	118	104	10	—	81	30	112	12
Reallinjen. . .	55	55	8	—	15	8	50	55
Latinlinjen . .	26 { I, II, III o. 7:2 B 24 A 2	24	2	—	12	3	21	25
Summa	199	183	20	—	108	41	183	92

20. Antalet ämnen, i vilka hemläxor blivit för varje dag lärjungarna föresatta, ävensom den dagliga överläsningstiden hava varit fördelade på ungefär följande sätt.

I klass 1	dagliga hemläxor i 2 à 3 ämnen,	överläsningstid i medeltal	46 min.
" 2	" " i 3	" "	51 "
" 3	" " i 3	" "	1 t. 15 "
" 4	" " i 3	" "	1 " 22 "
" 5	" " i 3 à 4	" "	1 " 36 "
" 6	" " i 3 à 4	" "	1 " 58 "
I ring R. I	" " i 4	" "	1 " 35 "

I ring L. I dagliga hemläxor i 4 ämnen, överläsningstid i medeltal 2 t. 22 min.

" R. II " " i 4 " " " 2 " 23 "

" L. II " " i 4 " " " 3 " 31 "

" R. III " " i 4 " " " 3 " 2 "

" L. III " " i 4 " " " 2 " 48 "

I klass R. 7:2 " " i 4 " " " 2 " 56 "

" L. 7:2 " " i 4 " " " 4 " 11 "

I ovanstående arbetstimmar är icke inberäknad den tid, som åtgår till utarbetande av hemskriften. Härtill åtgår i medeltal i varje vecka $2\frac{2}{3}$ timmar för klass 5, $2\frac{1}{4}$ för 6, $2\frac{1}{2}$ för R. I, $2\frac{1}{4}$ för L. I, $2\frac{3}{4}$ för R. II, 3 för L. II, $3\frac{3}{4}$ för R. III, $3\frac{1}{2}$ för L. III, 4 för R. 7:2 och $4\frac{1}{2}$ för L. 7:2.

Till förberedelse till måndagarna har arbetet minskats, så att 1:a och 2:a klasserna haft läxfritt, 3:e klassen 1 läxa, 4:de och 5:te 2 läxor, de övriga icke överstigande 3.

21. Angående lärjungarnas kroppsbyggnad och allmänna hälsotillstånd har läroverkets läkare avgivit följande uppgifter.

Tabellarisk uppgift över lärjungarnes kroppsbyggnad och allmänna hälsotillstånd samt över antalet närsynta och döva.

Vårterminen 1908.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Klass	Antal lärjungar	Medel-			Lidande av bleksot	Ofta besvärade av huvudvärk	Ofta besvärade av näsblod	Närsynthetsgrad			Summa närsynta	Lidande av dövhet
		ålder	längd	vikt				Under 3 D.	3—6 D.	Over 6 D.		
1.....	14											
2.....	22											
3.....	19				2		1					
4.....	17											
5.....	28											
6.....	17											
I.....	13				1							
II.....	26				1							
7:1.....	25				3		1					
7:2.....	22				2							
Summa	203				9		2					

Höstterminen 1908.

1	2	3			4	5	6	7	8	9			10	11	12	13
		Klass	Antal lärjungar	Medel-						Lidande av bleksot	Ofta besvärade av huvudvärk	Ofta besvärade av näsblod				
ålder	längd cm.			vikt kg.	Under 3 D.	3-6 D.	Över 6 D.									
1	20	9,9	137,9	31,2						3				3	1	
2	17	10,6	139,7	31,7						4				4		
3	27	12,1	145,2	35,8	2	1				6				6	1	
4	21	13,6	149,1	37,8	1						1			1		
5	21	14,9	160,6	47,4	1					1				1	2	
6	12	15,8	168,1	56,6						2				2	1	
I	15	14,7	164,7	54,2						2				2		
II	14	16,6	170,1	60,1						4				4		
III	29	17,5	174,4	63,7				1		8	3			11		
7:2	23	18,7	175,6	64,6	1					7	1			8	1	
Summa	199	--	--	--	5	1	1			37	5			42	6	

Tabellarisk uppgift å antalet sjuka och sjukdomar bland lärjungarna.

Vårterminen 1908.

1	2	3	4	5	6	7
Sjukdomar	Närvarande lärjungar	Sjuka personer	Sjukdomsfall	Sjukdagar	Döda	Anmärkingar
	203					
III 3. Varicellæ		4	4	33		
III 16. Influenta		36	36	133		
III 18. Difteri		1	1	--	1	Smittan ådragen under vistelsen i hemmet å landet, där även döds-fallet inträffade.
IV 32 a. Tubercul. pulmon. incip.		1	1	59		
VIII D. 79. Epilepsia		1	1	16		
X 138 a. Otitis med.		1	1	--		
XI 154. Lymfadenitis suppur.		1	1	6		
XII 162 a. Bronchitis acut.		18	18	128		
XIII 174. Angina tonsillaris		3	3	13		
XIII 177 a. Gastritis acut.		1	1	3		
XIII 181 a. Enteritis acut.		1	1	3		
XIII 182. Appendicitis		4	4	58		
XIII 194. Icterus catarrhalis		3	3	28		
XIV 199 b. Nephritis chron.		1	1	--		
XVI 239 a. Myitis acut.		4	4	--		
XVII 252. Erythema multiform.		1	1	11		
XVII 257. Eczema		1	1	4		
XIX 293. Fractura simplex		2	2	8		
XIX 294. Distorsio		1	1	8		

Höstterminen 1908.

1	2	3	4	5	6	7
Sjukdomar	Närvarande lärjungar	Sjuka personer	Sjukdomsfall	Sjukdagar	Döda	Anmärkingar
	199					
III 5. Morbilli		13	13	154		
III 18. Difteri		2	2	40		
IV 32 a. Tuberculosis pulmon		1	1	93		
XII 160 b. Pleuritis chron.		1	1	30		
XII 162 a. Bronchitis acut.		5	5	27		
XIII 174. Angina tonsillaris		7	8	27		
XIII 177 a. Gastritis acut.		3	3	15		
XIII 181 a. Enteritis acut.		1	1	2		
XIII 182. Appendicitis.		4	4	26		
XVI 244. Rheumat. artic. acut.		1	1	12		
XVII 252. Herpes Zoster		1	1	2		
XVII 263. Impetigo		1	1	5		
XIX 296. Vulnus contus.		1	1	16		

22. —

23. Av de under läsåret inskriivna hava förut bevistat läroverk näml. senast

folkskola	21
allmänt läroverk.	11
enskilt »	13
samt endast undervisats i hemmen.	3

Summa 48

Bland de å raden för »folkskola» uppförda lärjungarna hava 11 efter avgången från folkskolan åtnjutit enskild undervisning såsom förberedelse för inträde vid läroverket.

24. Under vårterminen 1908 hava följande lärjungar, som genomgått läroverkets klass 7:2, avlagt godkänd *mogenhetsprövning*.

Realister:

<i>Carl Herman Andersin</i>	till tekniska högskolan,
<i>Gustaf V. Backelin</i>	utan uppgivet levnadsyrke,
<i>Sven G. Brooling</i>	till universitet,
<i>Thord Axelsson Ehrling</i>	» militäryrket,
<i>K. Martin Enander</i>	» skogsinstitut,
<i>J. G. Arthur Engqvist</i>	» handelsinstitut,
<i>Knut A. Hanner</i>	» universitet,
<i>A. Ivan Hassellund</i>	» Chalmers tekn. läroanst.
<i>Åke J. Hassellund</i>	» skogsinstitut,

<i>Nils H. F. Lundgren</i>	till postverket,
<i>J. Torsten Rolander</i>	» järnvägstjänst,
<i>P. Axel Wennerbärg</i>	» tekniska högskolan;

latinare, icke greker:

<i>C. Oscar Boman</i>	till militäryrket,
<i>F. P. Henrik Gullin</i>	» högskola,
<i>Johan E. Håård</i>	» handelsinstitut,
<i>John Magnusson</i>	» universitet,
<i>Birger F. Steen</i>	» do

latinare, greker:

<i>J. Arthur Bergman</i>	utan uppgivet levnadsyrke,
<i>Karl J. Blomgren</i>	till universitet,
<i>Birger Nordin</i>	» musikal. akademien,
<i>Johan L. Örtengren</i>	utan uppgivet levnadsyrke.

Under vårterminen 1908 hava följande lärjungar, som genomgått läroverkets sjätte klass, avlagt godkänd realskolexamen och därefter avgått från läroverket:

<i>Knut F. Arvidsson</i>	till navigationsskola,
<i>Ch. Gustaf Bäcklund</i>	utan uppgivet levnadsyrke,
<i>C. Algot Carlsson</i>	till postverket,
<i>L. Erik G. Fredberg</i>	» järnvägstjänst,
<i>O. Torsten Gerdén</i>	» »
<i>Per E. Gustavsson</i>	utan uppgivet levnadsyrke,
<i>John S. Johansson</i>	till handelsinstitut,
<i>Erik A. Larsson</i>	» »
<i>K. Magnus L. Magnusson</i> *)	» järnvägstjänst,
<i>Gustaf Adolf Nilsson</i>	» handelsinstitut,
<i>Gustav Presto</i>	» järnvägstjänst,
<i>Nils G:son Sabelfell</i>	» kontorstjänst,
<i>R. Helge Storek,</i>	» handelsinstitut,
<i>Karl Gustaf J. Wassénius</i>	» postverket.

Godkänd realskolexamen avlades samtidigt av lärjungarna i sjätte klassen Klas J. G. Särner och John E. West, vilka dock sedermera (likasom ovan nämnde Magnusson från vårterminen) efter godkänd prövning fortsatt i läroverkets andra ring.

25. I övrigt hava under år 1908 följande lärjungar avgått från läroverket:

Under vårterminen och påföljande mellantermin:

från klass 3	<i>K. K. Arthur Waldenström</i> .	död,
» » 5	<i>Sven Victor Renström</i>	till annat allmänt läroverk,
» ring I	<i>Sven G. Jonsson</i>	» » » »
» » I	<i>Janne Tullberg</i>	» » » »
» » II	<i>Carl Henric J. Ekstrand</i> .	utan uppgivet ändamål,
» klass R. 7:1	<i>Rolf Srensson</i>	till handelsinstitut;

*) Intogs i andra ringen vårterminen 1909.

under höstterminen och påföljande mellantermin:

från klass 1	<i>K. G. William Blomqvist</i>	utan uppgivet ändamål,
» » 1	<i>Torsten P. H. Högberg</i>	» » »
» » 1	<i>O. Gustav R. Olsson</i>	» » »
» » 3	<i>Karl Otto Nord</i>	till folkskolan,
» » 3	<i>Axel Tullberg</i>	» annat allmänt läroverk,
» » 4	<i>Erik A. Nordahl</i>	utan uppgivet ändamål,
» » 5	<i>Gösta Tullberg</i>	till annat allmänt läroverk.

26. Under sist förflutna kalenderår hava till lärjungarna utdelats såsom	
stipendier	kr. 905,00
premier	» 229,48
understöd	» 25,00

Summa kr. 1,159,48

»En gammal vän till läroverket» lämnade även vid vårterminens slut 1908 den frikostiga gåvan av 50 kr., denna gång att såsom stipendier tilldelas bägge eller endera av två namngivna bröder, ifall de ansåges därav förtjänta. Gåvan utdelades i lika delar mellan bröderna.

27. Uppgift för läsåret angående antalen under läsåret befriade från en del av terminsavgiften.

	Höstterm.	Vårterm.
Befriade från avgift till		
endast biblioteks- och materielkassan	—	—
» byggnadsfonden	41	35
båda ovannämnda kassor	—	—
Ej befriade från någondera avgiften	158	164
Summa närvarande lärjungar	199	199

Avgiften till ljus och vedkassan har utgjort 12 kr. 50 öre under båda terminerna samt erlades av 198 lärjungar under höstterminen och 198 under vårterminen.

Från avgiften till statsverket hava under höstterminen 25, under vårterminen 24 lärjungar i realskolan och 24 resp. 22 i gymnasiet erhållit fullständig befrielse, varjämte 11 resp. 20 i realskolan och 12 resp. 15 i gymnasiet beviljats befrielse från halva avgiften.

D. Boksamlingar och undervisningsmateriel.

28. Såsom gåvor hava under läsåret överlämnats

a) till biblioteket:

från vederbörande *ümbetsverk*: Sveriges officiella statistik, nämligen delarna: A) Befolkningsstatistik, 1900:4, 1905, 1906; — B) Rättsväsendet, 1906; — C) Bergshanteringen, 1907; — D) Fabriker och Hantverk, 1906; — G) Fångvården, 1907; — I) Telegrafväsendet, 1907; — L) Statens järnvägstrafik: Allm. svensk järnvägsstatistik för 1905, Järnvägsstyrelsens berättelse

1907; -- M) Postverket, 1907; -- N) Jordbruk och boskapsskötsel, 1907, 1908; -- O) Lantmäteriet, 1907; -- Q) Statens domäner, 1906; -- S) Allmänna arbeten, 1906, 1907; -- T) Lotsväsendet, 1907; -- U) Kommunernas fattigvård och finanser, 1906; -- V) Brännvins- samt socker- och maldryckstillverkning, 1906-07; Y) Sparbanksstatistik, I Sparbanker, 1907; II Postsparbanken, 1907;

från *Ecklesiastikdepartementet*: Allmänna kyrkomötets protokoll 1908 samt bihang därtill; -- Lappland av O. Bergqvist och Fredr. Svenonius;

från *Kungl. Överstyrelsen för rikets allm. läroverk*: Överstyrelsens berättelse för tiden $\frac{1}{7}$ 1907 - $\frac{30}{6}$ 1908; -- Valfrid Palngren, Bibliotek och folkupfostran;

från *Kungl. Vetenskapsakademien*: Arkiv för botanik, Bd 7:1-4; -- Arkiv för kemi, mineralogi och geologi, Bd 3:1, 2; -- Arkiv för matematik, astronomi och fysik, Bd 4:1-4; -- Arkiv för zoologi, Bd 4:1-4; -- Handlingar, Bd 42:10-12, 43:1-6; -- Meddelanden från Kungl. Vetenskapsakademiens Nobelinstitut, 1:8-11; -- Meteorologiska iakttagelser i Sverige, Bd 48, 49; -- Årsbok, år 1908;

från *Staten*: Svensk författningssamling 1908; -- Nordiskt idrottsliv 1908; -- Ny tidning för idrott 1908;

från *Västgöta nation* i Uppsala: universitetskataloger och akademiskt tryck;

från *Svenska Gymnastikläraresällskapet*: Tidskrift för gymnastik 1908;

från *Svenska Riksförbundet mot osedlighet i litteratur, präss och bild*: Georg Göthe, Konst och Sedlighet; -- Förbundets skriftserie nr 1; -- Till kamp för sedlig lyftning;

från *Föreningen T. G. C.*: Essays, årgång II;

från *Abiturienterna 1908*: 1908 års abiturienters bilderbok;

från *J. Beckmans förlag*: Ivar Damm, Ekvationer av första graden med en obekant, 800 sifferexempel;

från *Wilhelm Billes förlag*: Anmärkningar och Ordlista till Engelsk läsebok av O. P. Behm; -- Olof Josephson, Plan geometri, 2:a upplagan;

från *Albert Bonniers förlag*: Hugo Hagelin, British Institutions; -- A. R. Isberg, Deutsche Poesie; -- Ad. Meyer, Lärobok i geometri för realskolan;

från *C. E. Fritzes förlag*: J. S. Bergman, Läsebok i nyare sv. litteratur, I, II; -- E. Hildebrand, Läsebok i sv. litteratur, III, red. av A. Bendixson; -- Emil Rodhe, Engelsk elementarbok, 2:a uppl.; -- Rodhe och Kröger, Tysk läsebok, 4:de uppl.;

från *Hugo Gebers förlag*: Calwagen, Översättningsövningar, 9:e uppl., utg. av Axel A:son Lindqvist; -- Magnus Höjer, Lärobok i Sveriges historia för realskolan, 5:e uppl.;

från *C. W. Gleerups förlag*: Albin G:son Bergstrand, Den kristna tros- och sedeläran; -- Ekedahl och Enghoff, Lärobok i allmän geografi, avd. II; -- Gustav Frenssen, Peter Moors Fahrt nach Südwest, ed. Hjelmqvist; -- Alarik Hallström, Anthologia latina, I; -- F. A. Johansson, Handledning för den första kristendomsundervisningen; -- J. Möller, Algebra, I, fjärde uppl.; -- Neander-Vilke, Lärobok i Zoologi för realskolan; -- Johan Ronström, Latinska texter;

från *P. A. Nordstedt & Söner*: Herman Levin, Ur kyrkohistoriens källor; -- Emil Fagerlund, Anvisningar till planläggning av svenska uppsatser; -- R. Steffen, Svensk litteraturhistoria, illustr. uppl. -- R. Steffen, Översikt av Svenska litteraturen, 3:e del, 1809-1830; -- Karl Wallquist, C. Suetonii Tranquilli de vita Cæsarum, I; -- Gottfrid Kallstenius, Tyskt uttals regler och ordlista; -- Hebbel, Meine Kindheit, Der Rubin; Stifter, Granit, ed. H. Gillqvist; -- Balladen und kurze Verserzählungen, ed. H. Gillqvist; -- J. A. Afzelius och G. E. Fuhrken, An English Reader samt ordlista till denna; -- Gustaf Ernst, Översättningsövningar till engelska samt ordförteckning; -- Carl O. Koch, A Life of William Shakespeare; -- Kommentar och

specialordbok till The Intermediate English Reader; – L. Lindberg, Engelsk läsebok för gymnasiets högsta klass; – Teodor Melin, Engelska prepositioner; – J. A. Afzelius, Engelsk Nybörjarbok, II; – Hugo Hultenberg, Fransk skolgrammatik, 2:a uppl. – Anatole France, Le crime de Sylvestre Bonnard, I, II; – Bary Pain, Eliza, ed. Elias Grip; – Odhner-Hildebrand, Svensk historia för gymnasiet; – Carl Grimberg, Sveriges historia i sammanhang med Danmarks och Norges för realskolan, III, IV, V; – Waldemar Jonson, Lärobok i algebra för realskolorna; – Klas Vinell, Euklides' 5:e och 6:e böcker; – Emil Almén, Fysikaliska problem; – Sigfrid Almquist, Fysik; – Gösta Bodman, De första laborationerna i kemi; – Ivar Jonsson, Handbok vid astronomiundervisningen i I och 6; – Hilda Sjögren, Bilder ur växtlivet;

från *Mr Allwood*: Ödman, En dag i ett engelskt hem;

„ *Lektor N. Berner*: Heidenstam, Svenskarna och deras hövdingar;

„ *Jur. Kand. B. Hallberg*: Don Quixote, översättning; – Runa, tidskrift, årg. 1902 – 03;

„ *Herr A. Sahlin*: J. Bloundelle-Burton, Skattsökarna; – J. F. Cooper, Briggen Molly;

„ *Utgivaren*: Förteckning å de från avdelningen för kemisk teknologi av teknologiska institutet och tekniska högskolan 1850 – 1897 utexaminerade elever, utg. av A. Werner Cronquist.

b) till *myntsamlingen*:

från *K. Vetenskapsakademien*: dess minnesmedalj över D. G. Lindhagen;

c) till *tekningsmaterielen*:

från *P. A. Norstedt & Söner*: K. Hugo Segerborg, Frihandsperspektiv;

d) till de *naturvetenskapliga samlingarna*:

genom testamente från framlidne löjtnanten fil. kand. *Anders Fryxell*: ett herbarium av 18,000 svenska växter;

från dr. *H. Jennische*: en bennikemask (*Tænia saginata*),

„ stud. *B. Nordin*: en del fossil från Gotland,

„ lärj. i R. III *Hjalmar Johannesson*: skålsnäckor (*Patella*) i sprit,

„ „ „ *John Nordqvist* och i L. II *Matts Stenström*: ett kräftdjur (*Idothea*),

„ „ „ 6 *Rolf Lindskog*: ett par bockhorn,

„ „ „ 5 *Gunmar Thomson*: skal av vinbergssnäcka (*Helix pomatia*),

„ „ „ 4 *Gösta Kjellén*: skal av krabba,

„ „ „ 4 *Sölve Möller*: några skal av snäckor.

För alla gåvorna hambäres till givarna läroverkets varma tacksägelse.

Under läsåret har **inköpts**

a) för *biblioteket*:

Bibeln, nya översättningen; – Nathau Söderblom, Främmande religionsurkunder, I:3, II:10 – 14, III:4,5; – Ad. Noreen, Vårt språk. hh 11, 12; – Schüek, Världslitteraturen, I, II, III:1,2, 2 ex.; – Skrifter utgivna av svenska litteratursällskapet: Samlaren 20:e och 28:e årg.; Svenskt anonym och pseudonymlexikon, hh XII & XIII; Lejonkulans dramer, I, Lykkoprijs; – Svenska akademiens ordbok, hh 36 – 38; – Mellén och Lundqvist, Grekisk elementarbok; – Justinus, 2 ex.; – Budde, Blätter aus meinem Skizzenbuch, ed. Rodhe; – Eichendorff, Aus dem Leben eines Taugenichts, ed. Kock och Thorn; – Hans Hoffman, Auf nie erstiegenem Gipfel, ed. Rodhe och Ljunggren; – "Krambambuli", ed. Rodhe, 10 ex.; – Rodhe, Tyska översättningsövningar, I; – Marryat, The Children of the new Forest, ed. Tauchnitz; – A. Werner, Engelske Sange og Recitationer; – Böttker & Höst, Lärobok i franska; – Hultenberg, Fransk skol-

grammatik; — Ahlenius och Kempe, lh 23 - 29, *31; — Grimberg, Sveriges historia, IV; — A. F. Nyström, Grunddragen av dövstumundervisningens utveckling i Sverige; — W. Rein, En-cyklopädisches Handbuch der Pädagogik, Bd 8, 9; — Marie Louise Gagner, Hjälp till hjältar.

E. Läroverksbyggnader och inredningsmateriel.

29. Läroverksbyggnadens tak, som förut var belagt med svartplåt, omtäcktes under som-maren 1908 med eternitskiffer.

För den kemiska undervisningen inreddes det gamla materielrummet och ett angränsande rum, varemot det gamla laboratoriet i stället blev materielrum.

Kostnaderna för dessa reparationer och förändringar bestredos genom anslag av stadsfull-mäktige i Vänersborg. Till laborationsbord och lämpliga bänkar i den kemiska lärosalen söktes av undertecknad hos stadsfu lmäktige ett ytterligare anslag av 700 kr., men denna ansökan blev avslagen.

På den skrivelse till stadsfullmäktige, som i redogörelsen för läsåret 1906—1907 omför-mäles, har ännu icke något svar ingått.

30. —

F. Ekonomiska förhållanden.

31. Uppgifter om nedannämnda till läroverket hörande kassors ställning kalenderåret 1908.

Kassans rubrik	D - e - b - e - t								K - r - e - d - i - t							
	Behållning vid årets början		Summa inkomster		Skuld vid årets slut		Summa		Skuld vid årets början		Summa utgifter		Behållning vid årets slut		Summa	
	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
Byggnadsfonden	—	—	6641	10	1541	98	8183	08	1663	36	6507	41	12	31	8183	08
Ljus- o. vedkassan	1970	27	4973	31	—	—	6943	58	—	—	6210	14	733	44	6943	58
Biblioteks- o. ma- terielkassan	3465	45	2303	28	687	49	6456	22	277	40	2880	88	3297	94	6456	22
Premie- o. fattig- kassan	381	48	258	95	—	—	640	43	—	—	129	16	511	27	640	43
Summa	5817	20	14176	64	2229	47	22223	31	1940	76	15727	59	4554	96	22223	31

32. Under år 1908 har åtgått för underhåll och tillökning av

- a) boksamlingarna kr. 562,00
- b) den övriga undervisningsmaterielen » 598,14
- c) inredningsmaterielen » 464,02

G. Examina och terminsavslutning.

33. *Muntlig mogenhetsprövning* förrättades den 10, 12 och 13 juni sistlidet år med 22 lärjungar tillhörande läroverket och 3 från enskild undervisning under ledning av professoren m. m. fil. dr. *N. Ch. Dunér* och professoren fil. dr. *N. E. Wadstein* såsom censorer samt i

närvaro av läroverkets inspektor landshövdingen m. m. jur. dr *K. S. Husberg* och av eforus förordnade vittnen förste provinsialläkaren m. m. med. lic. *N. J. H. Englund*, kyrkoherden m. m. *C. T. Helligren* och häradshövdingen m. m. *C. A. Strandmark*. Av de examinerade godkändes 21 lärjungar från läroverket och 1 privatist.

Till *mogenhetsprövning* under innevarande termin hava 24 läroverkets lärjungar, eller hela klass 7:2, anmält sig, varjämte 8 privatister blivit hänvisade hit, av vilka dock endast 6 infunno sig vid den skriftliga prövningen. I denna, som försiggick den 16, 17, 19, 20, 22 och 23 sistl. april, godkändes 22 av läroverkets lärjungar och 3 av privatisterna.

Muntlig realskolexamen förrättades den 3 juni sistlidet år med 16 lärjungar tillhörande läroverket och 3 från enskild undervisning, varvid närvaro av stadsfullmäktige utsedda vittnen f. d. läroverksadjunkten m. m. *P. G. Bergin*, kaptenen m. m. *G. Lothigius*, rektorn m. m. *P. F. S. Nordin* och trafikchefen *R. Ph. Wester*. Av de examinerade godkändes alla läroverkets lärjungar och 2 privatister.

Till *realskolexamen* under innevarande termin hava 13 läroverkets lärjungar, eller hela klass 6, anmält sig, varjämte 7 privatister blivit hänvisade hit, av vilka dock endast 4 infunno sig vid den skriftliga prövningen. I denna, som försiggick den 4, 5, 7 och 8 innev. maj, godkändes alla läroverkets lärjungar och 3 av privatisterna.

34. *Årsexamen* kommer att förrättas i följande ordning.

Uppvisning i gymnastik äger rum på läroverkets gymnastiksal *torsdagen den 10 juni kl. 12 midd.*

Uppvisning i sång och musik anställles i läroverkets aula *samma dag kl. 6 e. m.*

Udställning av under året utförda arbeten i teckning hålles i teckningssalen *torsdagen den 10 juni kl. 4—6 e. m. och fredagen den 11 juni kl. 9 f. m. — 12 midd.*

Förhör i läroämnena anställas *fredagen den 11 juni kl. 9 f. m.—12 midd.*

Efter förhörens slut sker samling i aulan, då premier och stipendier utdelas och flyttningen tillkännagives, varefter ungdomen *hemförlovas*.

35. Att övervara dessa offentliga förrättningar får jag vördsamt inbjuda lärjungarnas föräldrar och målsmän, stadens fullmäktige och magistrat samt alla andra, som med välvilligt intresse omfatta läroverket.

36. *Nästa läsår* börjar med *allmänt utprop* *torsdagen den 26 nästa augusti kl. 5 e. m.* Höstterminen kommer att sluta den 18 påföljande december; vårterminen börjar den 12 januari och avslutas den 11 juni 1910.

Inträdes- och flyttningssökande vid höstterminens början må anmäla sig hos rektor muntligen eller skriftligen efter den 15 augusti och senast *lördagen den 21 augusti kl. 11—12 f. m.* på expeditjonsrummet. Prövningen av dessa börjar måndagen den 23 augusti kl. 9 f. m.

Klass 6 och ringarna I—IV samlas *torsdagen den 26 augusti kl. 9 f. m.* för att undergå läkarebesiktning, varefter *militärövningarna* taga sin början.

Vänernborg i maj 1909.

Nat. Lindskog.

Utdrag ur Kungl. Maj:ts nådiga stadga för rikets allmänna läroverk, given den 18 febr. 1905.

§ 28.

1. Ej må i allmänt läroverk som lärjunge intagas under höstterminen annan än den, som, då inträde sökes, redan uppnått eller som före kalenderårets utgång uppnår nio års ålder, ej heller under vårterminen annan än den, som före utgången av närmast föregående kalenderår uppnått nämnda ålder.

2. Ej må någon, som före det kalenderår, då inträde sökes, fyllt tolf år, intagas i realskolans första klass; och iakttages beträffande intagning i realskolans övriga klasser, att den med ledning av detta stadgande för varje klass beräknade åldern ej må vara överskriden. Undantag från de i detta moment givna bestämmelser må rektor efter prövning av omständigheterna och efter kollegiets hörande kunna medgiva.

3. Inträdessökande skall förete dels intyg av vederbörande prästerskap, innehållande uppgift om föräldrar, födelseort, ålder och, där så ske kan, uppförande samt anteckning därom, att han haft naturliga eller vaccinkoppor, dels ock intyg av läkare, att han icke lider av sjukdom eller lyte, som gör honom olämplig för skolarbete eller kan menligt inverka på medlärjungar. Har han förut varit i annat allmänt läroverk intagen, skall han dessutom förebringa vederbörligt avgångsbetyg från det läroverk, han senast bevistat, samt, därest han övergår under termins lopp, kvitto å de av honom senast erlagda terminsavgifter, eller, såvida han från erläggande av dylika i föreskriven ordning befriats, bevis därom.

§ 29.

1. För inträde i realskolans första klass fordras:

- a) förmåga att tydligt och säkert läsa innantill och att med egna ord redogöra för innehållet av en uppläst enkel berättelse;
- b) någon färdighet i välskrivning;
- c) någon färdighet i rättskrivning;
- d) kännedom om viktigare berättelser ur gamla och nya testamentets bibliska historia; några psalmversar;
- e) färdighet i användandet av de fyra räknesätten med hela tal, högst firsiffriga, dock att icke må fordras användning av mer än tvåsiffriga multiplikatorer och divisorer; någon kännedom om sorter och någon övning i huvudräkning;
- f) kännedom om skandinaviska halvöns gränser, om det allmännaste av dess höjdförhållanden och om Sveriges huvuddelar; närmare kännedom antingen om Götaland eller om Svealand och Norrland; förmåga att på kartan utvisa det genomgångna.

Anvisning

på ett antal för frivilliga självstudier under sommarferierna
lämpliga uppgifter.

Till femte klassen.

Engelska. Ödnan, En dag i ett engelskt hem (illustrerad och bunden pris 3,25).

Till sjätte klassen och första ringen.

Engelska. = till klass 5.

Till andra ringen.

Engelska. Fortsättning av Stead's Favourite Stories och Aesop's Fables.

Till tredje ringen.

Kristendom. C. Fr. Lundin, Kyrkohistoria, II:3 (pris 3,75).

Engelska. Fortsättning av Marryat's The Children of the New Forest.

Franska. Pharos, Plan et Guide de Paris (pris 1,60).

Till fjärde ringen.

Kristendom. C. Fr. Lundin, Kyrkohistoria, II:3 (pris 3,75);

N. Söderblom, Kristendomen och religionerna (pris 0,35).

Latin. Boëthius, Historisk läsning för skolan och hemmet, Forntiden.

Engelska. Cavling, London, översättning av Petrus Hedberg (pris 10,00);

Shakespeare's Hamlet i Hagbergs översättning.

Franska. Ereckmann-Chatrian, L'Ami Fritz, illustrerad, Paris, Hetzel (pris 1,50);

Ploetz, Voyage à Paris, Berlin, Herbig (pris bunden 1,40).

Matematik. Lösning av studentproblem, utg. av C. F. Rydberg.

Fysik. Lösning av studentproblem, utg. av C. F. Rydberg.

Nat. Lindskog.

Ordning vid förhören den 11 juni 1909.

	9,5—9,30	9,30—9,55	10,5—10,30	10,30—10,55	11,5—11,30	11,30—11,55
Ring III	<i>Kristendom</i> Haller	<i>Tyska</i> Berner	<i>Latin Tessing</i> <i>Matem.</i> Lundal	<i>Engels.</i> Palmgren <i>Kemi</i> Sjögren		<i>Franska</i> Palmgren
Ring II	<i>Tyska</i> Berner	<i>Fysik</i> Lundal	<i>Biologi</i> Sjögren		<i>Engelska</i> Mannfelt	<i>Geografi</i> Blomgren
Ring I	<i>Tyska</i> Ewerth	<i>Fysik</i> Lindskog		<i>Latin</i> Ewerth <i>Matem.</i> Stenberg	<i>Historia</i> Blomgren	<i>Kristendom</i> Haller
Klass 5	<i>Tyska</i> Jonsson		<i>Geografi</i> Blomgren	<i>Engelska</i> Mannfelt	<i>Matematik</i> Petersen	<i>Biologi</i> Sjögren
Klass 4	<i>Engelska</i> Mannfelt	<i>Historia</i> Wendbladh	<i>Tyska</i> Ewerth	<i>Kristendom</i> Haller		<i>Matematik</i> Petersen
Klass 3	<i>Modersmålet</i> Persson		<i>Geografi</i> Persson	<i>Tyska</i> Persson		<i>Kristendom</i> Wetterlundh
Klass 2	<i>Geografi</i> Wendbladh	<i>Modersmålet</i> Wetterlundh			<i>Tyska</i> Jonsson	<i>Historia</i> Jonsson
Klass 1	<i>Kristendom</i> Wetterlundh	<i>Matematik</i> Petersen			<i>Modersmålet</i> Wendbladh	<i>Tyska</i> Berner

Kl. 12 samling i aulan.

Nat. Lindskog.